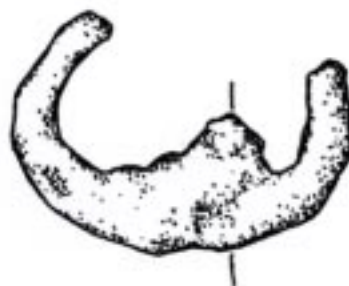

Gravar och boplatzlämningar vid

Herresta

Arkeologisk förundersökning av RAÄ 114 och RAÄ 239
vid Flottiljområdet, Järfälla socken och kommun, Uppland

Richard Grönwall & Göran Werthwein
Rapport 2005:15

Gravar och boplatzlämningar vid

Herresta

Arkeologisk förundersökning av RAÄ 114 och RAÄ 239
vid Flottiljområdet, Järfälla socken och kommun, Uppland

Richard Grönwall & Göran Werthwein
Rapport 2005:15

Rapporten finns i PDF-format på adressen
stockholms.lans.museum

 STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Sickla Industriväg 5B
131 34 Nacka
Tel 08-586 194 00 Fax 08-32 32 72
Hemsida stockholms.lans.museum

Tidaxel: Mats Vänehem

© Stockholms läns museum

Produktion: Stockholms läns museum

Redaktionell bearbetning: Åsa Lundström & Göran Werthwein

Produktion av planer: Richard Grönwall & Göran Werthwein

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133
Nacka 2005

Innehållsförteckning

Sammanfattning	7	
Bakgrund	8	
Topografi och fornlämningsmiljö	8	
<i>Tidigare arkeologiska undersökningar</i>	8	
Målsättning och metod	11	
RAÄ 114	11	
RAÄ 239	11	
<i>Fältundersökningens genomförande</i>	12	
<i>Rapportens framställande</i>	13	
Resultat	13	
RAÄ 114	13	
<i>Områdesbeskrivning</i>	13	
<i>Schakten</i>	13	
<i>Anläggningarna</i>	14	
<i>Provrutorna</i>	17	
<i>Fynden och benmaterialet</i>	17	
RAÄ 239	18	
<i>Områdesbeskrivning</i>	18	
<i>Schakten</i>	19	
<i>Anläggningarna</i>	20	
<i>Provrutorna</i>	20	
<i>Fynden</i>	20	
<i>Kulturlager</i>	21	
Diskussion och tolkning	22	
RAÄ 114	22	
RAÄ 239	24	
<i>Arkeologisk potential</i>	25	
Referenser	27	
Tekniska och administrativa uppgifter	28	
Figurförteckning		
Figur 1	Blå kartan, skala 1:100 000	6
Figur 2	Ekonomiska kartan, skala 1:10 000	9
Figur 3	Sydport till A1, Raä 114	14
Figur 4	Halva stensättningen A7 framrensad, Raä 114	16
Figur 5	Översiktsbild av sydvästra delen av Raä 239	18
Figur 6	Fyra fotografier över Raä 239	19
Figur 7	Keramik av BII:4 typ och stengods Raä 239	20
Figur 8	Eldstålsformad amulettring	21
Bilagor		
Bilaga 1	Planer, Raä 114	29
Bilaga 2	Planer, Raä 239	35
Bilaga 3	Tabeller, Raä 114	47
Bilaga 4	Tabeller, Raä 239	56

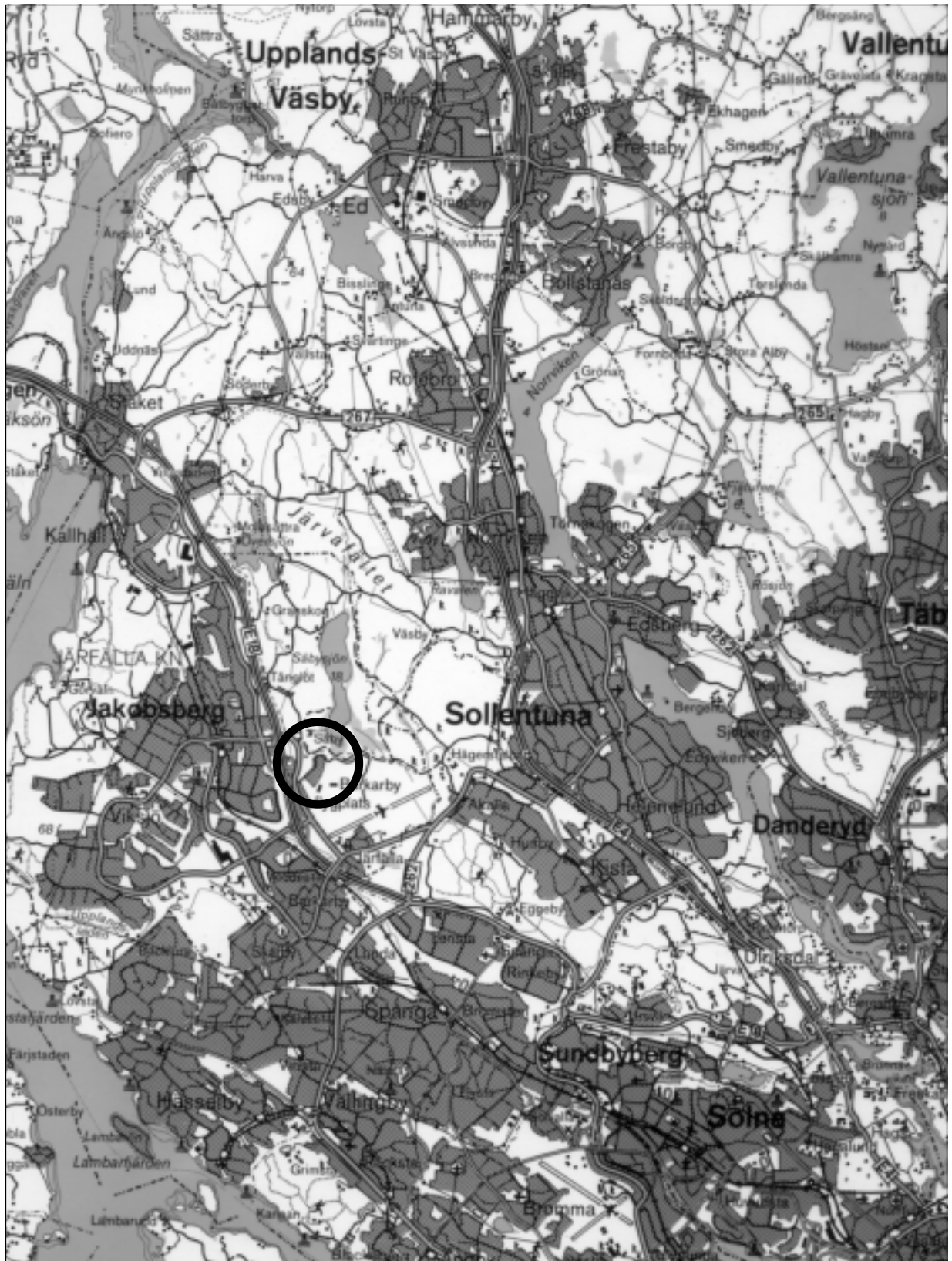

Fig 1. Blå kartan med läget för undersökningsområdet markerat. Skala 1:100 000.

Sammanfattning

Stockholms läns museum har under april-maj 2005 i enlighet med länsstyrelsens beslut 431-04-62956 förundersökt RAÄ 114 och RAÄ 239 i Järfälla socken och kommun, Uppland (fig 2). Uppdragsgivare var Järfälla kommun vilken planerar att bebygga området med affärslokaler och bostäder. Lämningarna utgörs av en del av ett järnåldersgravfält respektive bebyggelselämningar från förhistorisk och historisk tid. Förundersökningens syfte var att bestämma lämningarnas omfattning och karaktär, undantaget de ytor inom RAÄ 239 som innehöll lämningar från historisk tid.

Vid förundersökningen av RAÄ 114 påträffades sammanlagt 14 stycken gravar och det totala antalet gravar på ytan kan förväntas uppgå till cirka 20 stycken. Gravarna är mellan 3 och 9 meter i diameter, varav det stora flertalet utgörs av runda stensättningar, samt av två ovala och en tresidig stensättning (bil 1.3 & 3). Två av gravarna, A1 och A11, hade sydportar av vikingatida karaktär och utifrån gravundersökningar på platsen under 1930-talet kan denna datering antas gälla även övriga anläggningar. Då gravarna ligger på impedimentets nedre del bör de vara bland de yngre, och kanske till och med några av de sista som anlagts på platsen.

De förhistoriska lämningarna vid RAÄ 239 utgörs av kulturlager och anläggningar framför allt i form av stolphål och härdar (bil 2 & 4). Utifrån keramiken kan lämningarna dateras till yngre bronsålder och järnålder. I anslutning till järnålderslämningarna på impedimentets norra och centrala delar påträffades bebyggelselämningar vilka utifrån sin karaktär bedöms vara medeltida. Då de ytor som innehöll historiska lämningar inte omfattades av förundersökningen är deras omfattning och karaktär inte fastställd. För att klargöra om förhistoriska kulturlager fanns även under de historiska lämningarna grävdes dock en provruta (R10) på ytan. I denna kunde ett cirka 0,45 meter tjockt kulturlager konstateras där förhistorisk keramik påträffades direkt under fynd av historisk karaktär.

Lämningarna vid Herresta hyser en stor arkeologisk potential, där bland annat frågor rörande bebyggelseutvecklingen på landsbygden under tidig medeltid kan sättas i fokus. Trots att militären på flera ställen anlagt värn och bunkrar har dessa endast i begränsad omfattning kommit att skada fornlämningarna. Däremot har sannolikt byggandet av den norr om RAÄ 239 liggande hangaren inneburit att de norra delarna av fornlämningen idag är försvunna. Även de sydvästra delarna av lämningen har kort tid före förundersökningen kommit att förstöras i samband med exploateringsarbeten för Barkarby Outlet.

Vid en eventuell slutundersökning bör resultaten från Herresta jämföras med de resultat som framkom vid 1990-talets undersökningar av det intilliggande Kalvs-hälla. Möjligheterna att mer ingående diskutera problematik kring exempelvis när en reglering av bebyggelsen på bytomterna sker i området kan preliminärt anses vara goda. Utifrån gravarna vid RAÄ 114 kan även frågor rörande övergången från hedendom till kristendom kunna belysas och samtidigt sättas i relation till bebyggelseutvecklingen i området.

Bakgrund

Järfälla kommun planerar att bebygga delar av det tidigare militära flygflottiljområdet F8 med affärslokaler och bostäder. I samband med exploateringarna kommer några av de fornlämningar som ligger i området att beröras. I enlighet med länsstyrelsens beslut 431-04-62956 har därför Stockholms läns museum utfört arkeologiska förundersökningar av gravfältet RAÄ 114 samt de intilliggande, förhistoriska boplatslämningarna vid Herresta gamla bytomt, RAÄ 239. Uppdragsgivare var Järfälla kommun och arbetet har utförts under april och maj 2005.

Topografi och fornlämningsmiljö

Fornlämningarna ligger mellan 25 och 35 m ö h direkt nordväst om Barkarby flygfält (fig 2). Området kännetecknas topografiskt av ett varierat landskap med stora ytor med flacka lerjordar, samt talrika skogbevuxna impediment med berg och morän. Mot nordväst ligger den grunda Säbysjön med omgivande våtmarker och mot norr och öst sträcker sig Järvafältets stora grönområden vidare mot Sollentuna kommun.

Det tidigare utpräglade jordbrukslandskapet kom under 1900-talets första decennier att tas i anspråk för Barkarby flygfält. Det ursprungligen civila flygfältet övergick 1938 till att bli det militära F8 och i samband med detta uppfördes många av de byggnader som än idag finns inom det gamla flottiljområdet. Sedan flygfältet upphörde att vara militärt 1974 har lokalerna i området framför allt hyst affärsverksamheter av olika slag (se även Grönwall 2003b). Under 1990-talet uppfördes i den sydvästra delen av flygfältet detaljhandelsområdet Barkarby Outlet.

De många fornlämningarna i närområdet utgörs framför allt av gravar och gravfält (RAÄ 19, 20, 67, 115, 116, 117, 129) samt av bebyggelselämningar (RAÄ 19, 251, 238). Gravfälten är huvudsakligen av järnålderskaraktär och ligger i anslutning till äldre bytomter med ofta medeltida skriftliga belägg.

Både RAÄ 114 och RAÄ 239 ligger inom den tidigare byn Herrestas ägor. Herresta omnämns i Stockholms stads tänkeböcker första gången på 1490-talet i samband med ett arvskifte. I början av 1660-talet införlivades byn med det i norr belägna Säby som då var sätesgård. I ett tingsprotokoll från 1683 meddelas att byggnaderna vid Herresta avhysts två år tidigare, men sannolikt har gården då redan stått öde en tid (Gustafsson j:r 1957:296). Då byn aldrig kom att karteras är dess egentliga utbredning okänd, men på en karta över Ålsta från 1723 finns platsen för "Härresta Hustompt" markerad.

Tidigare arkeologiska undersökningar

I samband med att flygfältet 1938 blev militärt kom flera byggnader att uppföras inom området. Det tidigare sammanhängande gravfältet, vilket idag är uppdelat på fornlämningarna RAÄ 114, 115, 116 och 129, kom då att fragmenteras och delvis försvinna. I utgrävningsrapporten från samma år finns uppgifter om fem undersökta gravar inom det nuvarande RAÄ 114. Dessa utgjordes av fyra runda och en rektangulär stensättning med brandlager (bil 1.1). Utifrån fyndmaterialet kunde samt-

Fig 2. Området kring RAÄ 114 och 239 med de i texten nämnda fornlämningarna markerade. Utdrag ur digitala ekonomiska kartan. Skala 1:10 000.

liga undersökta gravar inom RAÄ 114 dateras till vikingatid (Anderbjörk 1938a). I samma grävrapport ges även uppgifter om de gravar som undersöktes inom begränsningen för dagens RAÄ 115. Här uppges en av gravarna, belägen högre upp på gravfältsimpedimentet (nr 62b), ha innehållit en sotfri bengömma centralt under gravens stenpackning. Av gravskicket att döma kan denna grav antas vara äldre än vikingatid, eventuellt folkvandringstida.

Den karta som upprättades i samband med undersökningarna i slutet av 1930-talet, och som redovisar vilka gravar som kom att undersökas, finns idag att tillgå hos ATA. Kartan är tillkommen på så vis att en äldre karta över gravfältet från 1928 har fogats samman med en senare underlagskarta över området (Grönwall 2003b:11ff). Tyvärr förefaller man i detta skede ha blandat ihop både skalor och väderstreck men efter en rektifiering har de ungefärliga lägena för gravarna, så som de karterades 1928, åter kunnat bestämmas (bil 1.1). De numreringar av gravarna som återges i figuren är den numrering gravarna erhöll vid karteringen 1928. Av den rektifierade kartan framgår att de undersökta gravarna legat i fornlämningens södra del. En av de gravar som karterades 1928 och som inte rapporteras ha borttagits eller undersökts är grav nr 41. Det är osäkert huruvida den motsvaras av den förundersökningens A11 eller om den utgjort ytterligare en grav. Som synes bör ytterligare gravar än de som rapporterats borttagna och undersökta ha berörts av byggnationerna men uppgifter om dessa saknas. Då kommunikationen mellan dåvarande Riksantikvarien och militären inte alltid fungerade felfritt kan gravar mycket väl ha kommit att tas bort utan undersökning (se t.ex. Anderbjörk 1938b).

Stockholms läns museum genomförde under 2002 en arkeologisk utredning av Flottiljområdet. Ett av utredningens syften var att ta reda på hur mycket av de tidigare karterade lämningarna inom området som ännu kvarlåg. Den kortfattade redogörelsen för lämningarnas öden som presenterades i stycket ovan är ett resultat av denna utredning. För en mer ingående beskrivning av dessa händelser hänvisas till denna rapport (Grönwall 2003b). I samband med utredningen genomfördes även en arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte av Herresta bytomt, RAÄ 239 (Grönwall 2003a). Utöver denna har inga andra arkeologiska insatser företagits inom gränsen för RAÄ 239. Nämnas bör dock en uppgift i en rapport från en av de ovan omtalade gravundersökningarna i samband med uppförandet av den norr om RAÄ 239 belägna hangaren. I rapporten omtalas ett "kraftigt kolfärgat kulturlager upptill 40 cm tjockt" (Anderbjörk 1937). Uppgiften indikerar att bytomten/boplatsens utbredning sträckt sig längre mot norr än vad som idag är fallet. Vid den avgränsande förundersökningen befanns bebyggelselämningarna vid Herresta vara koncentrerade till det impediment som i norr avgränsades av den ovan nämnda hangaren och i övriga väderstreck mot den tidigare åkermarken. De senare ytorna kunde även konstateras ha "nivellerats", d.v.s. ha planats av i samband med anläggandet av flygfältet, varför dessa ytor saknade spår efter äldre aktiviteter. På impedimentet påträffades lämningar efter den historiska bebyggelsen vid Herresta, men även förhistoriska lämningar i form av bland annat stolphål, härdar och keramik (Grönwall 2003a:22f).

Målsättning och metod

RAÄ 114

Förundersökningen av gravfältet RAÄ 114 har utförts i syfte att bestämma fornlämningens utbredning, omfattning och karaktär. Resultaten skall även kunna tjäna som underlag för en kostnadsberäkning inför en eventuell slutundersökning. Inför förundersökningen av RAÄ 114 ställdes primärt fyra frågor:

1. Vilket förhållande har RAÄ 114 till RAÄ 115?

Att RAÄ 114 och 115 skall ses som ett sammanhängande gravfält hade redan konstaterats vid utredningen. Frågan var om det trots detta fanns en fysisk avgränsning eller om gravar även fanns på ytorna fornlämningarna emellan.

2. Hur har militärens närvaro påverkat fornlämningen?

På de södra och östra delarna av gravfältet har ett större kanonvärn samt några mindre skyttevärn uppförts. Om dessa inneburit ingrepp i fornlämningen var oklart. Information rörande schaktningar för andra militära installationer, exempelvis för el och vatten, saknas över området. Undantagen utgörs av några få noteringar i samband med de arkeologiska underökningarna under 1930- och 1940-talen.

3. Hur många gravar finns idag kvar på platsen?

Frågan hör delvis samman med den ovan ställda rörande militära ingrepp, men även beträffande tidigare ej kända lämningar.

4. Finns det andra antikvariskt intressanta lämningar än gravar inom RAÄ 114?

Närheten till bebyggelseämningarna vid RAÄ 239 och uppgiften om ett borttaget kulturlager i samband med byggandet av den i öst belägna hangaren, talade för att bebyggelseämningar även kunde finnas inom RAÄ 114.

RAÄ 239

Beträffande bebyggelseämningarna vid Herresta bytomt presenterades inför förundersökningen, enligt länsstyrelsens önskemål, två alternativa projektplaner. Den ena projektplanen utgick från att hela RAÄ 239, med såväl förhistoriska som historiska lämningar, skulle undersökas medan den andra avsåg en förundersökning av endast de förhistoriska lämningarna på platsen. Av de båda projektplanerna beslutade länsstyrelsen om förundersökning enligt det senare alternativet. De historiska bebyggelseämningar som påträffades vid den avgränsande förundersökningen på de centrala och norra delarna av RAÄ 239 omfattades alltså inte av länsstyrelsens beslut om förundersökning. Detta innebar att inte heller eventuella förhistoriska lämningar *under* de historiska lämningarna kom att bli föremål för förundersökning.

Resultaten av denna förundersökning kan således tjäna som underlag vid en kostnadsberäkning inför en eventuell slutundersökning, med undantag för de ytor inom fornlämningen som innehåller historiska lämningar. De huvudsakliga frågorna inför förundersökningen var:

1. Hur förhåller sig de förhistoriska lämningarnas utbredning till de historiska?

Vid den avgränsande förundersökningen uppmärksammades att de historiska lämningarna föreföll vara lokaliserade till impedimentets norra delar, medan de för-

historiska lämningarna påträffades på de södra och östra delarna. Frågan var om detta är ett faktiskt förhållande eller om förhistoriska lämningar finns även under de historiska.

2. Hur har militärens närvaro påverkat lämningarna?

På impedimentet finns sju större militära anläggningar uppförda i form av kanonvärn, bunkrar och skyttevärn. Flertalet av dessa är gjutna i betong och har övertäckts med påförda jord- och grusmassor. Erfarenheter från tidigare arkeologiska undersökningar i närområdet har dock visat att de militära ingreppen sällan inneburit någon större markpåverkan utöver anläggningarnas faktiska utbredning (se exempelvis Bratt 2001).

3. Hur gamla är de förhistoriska lämningarna inom RAÄ 239?

Vid den avgränsande förundersökningen påträffades på den södra delen av impedimentet keramik samt två vävtyngdsfragment vilka preliminärt daterades till yngre järnålder, sannolikt vikingatid. På den östra delen påträffades ytterligare anläggningar i form av härdar samt keramikfragment av en typ som bedömdes vara av äldre karaktär. En viktig uppgift var därför att närmare datera de förhistoriska lämningarna på platsen samt att stratigrafiskt undersöka relationen dem emellan.

4. Vilken karaktär och status har den eventuella grav som påträffades vid den tidigare förundersökningen, och finns det fler gravar inom RAÄ 239?

Inom bebyggelselämningen RAÄ 239 ligger sedan tidigare en känd grav, RAÄ 116, vilken utgörs av en flack stensättning belägen på impedimentets högsta punkt. Vid den avgränsande förundersökningen påträffades ytterligare en anläggning vilken preliminärt bedömdes kunna utgöra en grav. Denna låg i nära anslutning till de ovan mark synliga husgrunderna från det historiska Herresta och det kunde därför antas att ytterligare gravar skulle kunna komma att påträffas på impedimentet.

Fältundersökningens genomförande

Inom båda fornlämningarna har sökschakt grävts med grävmaskin försedd med planeringsskopa. Vid förundersökningen av RAÄ 114 har dessa grävts både inom den preliminära avgränsning som fanns av fornlämningen inför förundersökningen, men även vidare mot norr och nordväst i riktning mot RAÄ 115. Fornlämningens nordöstra delar har inte kunnat förundersökas eftersom hus ännu stod på dessa ytor vid förundersökningstillfället. Påträffade anläggningar har vid behov rensats fram mer noggrant för att kunna bedöma karaktär och status. På valda platser har provrutor grävts i 0,05 meter tjocka stick för att ta reda på förekomst och/eller karaktär och omfattning av påträffade kulturlager.

Sökschaktningen inom RAÄ 239 har utgått från de observationer som gjordes vid den avgränsande förundersökningen. Schakten förlades därför huvudsakligen till impedimentets södra och östra delar, men då det var av vikt att besvara hur de förhistoriska lämningarna förhöll sig till de historiska, grävdes även ett begränsat antal schakt på och mot dessa ytor. Påträffade anläggningar har rensats fram för att bättre kunna ta reda på karaktär och status av dessa. I påträffade kulturlager har ett antal 1x1 och 0,5x0,5 meter stora provrutor grävts i 0,05 meter tjocka stick i syfte att ta reda på omfattning och karaktär av dessa.

Påträffade fynd har tillvaratagits, med undantag för uppenbart recenta föremål. I de fall provrutornas innehåll har sållats anges detta i provrutetabellen, bil 3 & 4. Valda objekt har lod- och snedfotograferats digitalt samt beskrivits i text. Schakt, anläggningar, provrutor, fynd samt övriga relevanta objekt har mätts in med totalstation.

Rapportens framställande

Resultaten av förundersökningarna presenteras i denna rapport separat för respektive fornlämning. De resultat som framkommit under förundersökningen av RAÄ 114 har i huvudsak framställts av Richard Grönwall, medan Göran Werthwein har svarat för resultaten från RAÄ 239. För den övergripande tolkningen svarar dock författarna gemensamt.

Genomgående har dokumentationssystemet Intrasis använts. En nackdel med Intrasis är de ofta höga schakt-, anläggnings- och provrutenummer som systemet automatiskt tilldelar objekten. I rapporten har därför dessa ersatts med löpnummer från 1 och uppåt inom respektive objektskategori och fornlämning. De ursprungliga intrasisnummren redovisas dock i bilagornas tabeller, i händelse av framtida behov av att behandla informationen i Intrasis.

De detaljplaner som presenteras över anläggningarna har framställts genom rektifiering och digitalisering av lodfotografier i GIS-programmet ArcView.

Resultat

RAÄ 114

Områdesbeskrivning

RAÄ 114 utgör den östra och sydöstra delen av ett större sammanhängande gravfält bestående av RAÄ 114, 115, 116 och 129. Fornlämningen är belägen i en östsluttning mellan 28-35 m ö h och var vid undersökningstillfället bevuxet med enstaka tall och ek. Markvegetationen utgjordes främst av högt gräs men stora ytor, framför allt i undersökningsområdets (UO) västra delar, utgjordes av berg i dagen. Mot öst avgränsades UO av fyra stycken mindre bostadshus och mot nordöst och sydväst av större, tidigare militära byggnader. På gravfältets södra del finns flera spår efter militära aktiviteter i form av ett större kanonvärn samt sex mindre skyttevärn. Denna del av fornlämningen har även berörts av rörläggning för vatten och avlopp (bil 1.3).

Utmed impedimentets södra och östra del löper Kaptensvägen. Anläggandet av vägen under 1930- eller 1940-talet har troligen inneburit att berg och jordmassor har behövts tas bort på dessa ytor. Ytterligare cirka 50 meter mot syd-sydväst ligger stensättningen RAÄ 116 inom begränsningen för RAÄ 239. Denna grav kan preliminärt antas vara den längst söderut belägna på det stora gravfältet vid Herresta.

Schakten

Sammanlagt grävdes 15 stycken sökschakt i samband med förundersökningen av RAÄ 114. De schakt som grävdes i riktning mot nordväst och RAÄ 115, S5 och S6, saknade spår av mänsklig påverkan. Stora delar av dessa schakt visade sig under ett

tunt humöst, gräsbevuxet lager innehålla berg. Berget kunde även utanför schakten ses sticka upp ovan mark på ett flertal ställen i nordöst-sydvästlig riktning. De gravar som observerades inom denna del av UO låg delvis direkt på berget och möjligheterna av ytterligare, ej ovan mark synliga, lämningar ansågs vara små i denna riktning. I stället koncentrerades därför sökschaktningen till de partier som föreföll utgöras av tjockare jordlager och där anläggningar i vissa fall var synliga ovan mark.

I tre av schakten framkom spår efter militära nedgrävningar för vatten eller el. I S9 påträffades ett cirka en meter brett kabelschakt där kablarna täckts med dubbla eller flera rader av tegelsten. Samma kabelschakt påträffades i S10 och mellan schakten kunde en svag försänkning synas i markytan vilket gjorde det möjligt att fastställa dess sträckning över ytan (bil 1.2). Genom S13 löpte en nedgrävning för en vattenledning. Här kunde konstateras att ledningens sträckning inte helt överensstämde med underlagskartans. V/A-schaktets verkliga sträckning är den som presenteras i kartmaterialet i denna rapport.

Ytterligare spår av den militära närvaron i området påträffades i schakten 10 och 11. Här framkom i de västra delarna påförda lager av sprängsten och grus med inslag av tegel, murbruk, cement m.m.

För en mer detaljerad beskrivning av respektive schakt hänvisas till schakttabellen, bilaga 3.

Anläggningarna

Av de totalt 21 anläggningar som påträffades vid förundersökningen utgjordes 14 stycken av stensättningar (bil 1.3). Av dessa var fyra stycken, A1, A4, A5 och A14, kända från den tidigare utredningen medan en, A13, utgjordes av den redan registrerade fornlämningen RAÄ 114:1. Övriga anläggningar utgjordes av fem härdar (A15-19), ett skärvtensflak (A20) samt ett, sannolikt recent, röjningsröse (A21). Utöver dessa anläggningar påträffades även de ovan nämnda militära lämningarna på fornlämningens södra del (se *Områdesbeskrivning*).

*Fig 3. Sydporten till A1 delvis framrensad. Begränsningen för anläggningen markerad med streckad linje. Bilden tagen från söder.
Foto: Richard Grönwall.*

Anläggningarna var framför allt koncentrerade till UO:s norra, västra och södra delar. På de lägre belägna östra och centrala delarna påträffades inga lämningar äldre än 1900-tal.

Elva av gravarna var runda till formen. Av dessa var A1, A13 och A14 lika beträffande yttre karaktär då materialet utgjordes av 0,3-1,6 meter stora, rundade klumpstenar. Sett till stenmaterialet kan även A12 anses höra till denna typ, dock avvikande genom sin tresidiga form. Vid schaktning och rensning intill den södra delen av A1 påträffades en sydport, cirka 1,5 meter i diameter (fig 3). I sydporten påträffades

keramikfragment där fynd av botten-, buk- och mynningsbitar talar för att ett kärl har ställts på platsen (se även *Fynden* nedan).

Strax söder om A1 påträffades ytterligare en rund stensättning, A2. Denna var inte synlig ovan mark och föreföll delvis förstörd då delar av den ursprungligen runda stenpackningen saknades. Intill A2 påträffades en härd (A16).

En grav av mer osäker status utgörs av A3, vilken syntes som en svag förhöjning med enstaka stenar synliga i ytan. Anläggningen avtörvades vid sökschaktning till ungefär hälften och befanns bestå av en välvd stenpackning med 0,2-0,9 meter stora stenar. Anläggningen var dock belägen i skärvtensflaket A20, varför A3 eventuellt kan utgöra en del av detta i stället för en separat gravanläggning.

Vad gäller skärvtensflaket påträffades detta i två schakt, S3 och S4. Dess faktiska utbredning är inte känd men uppskattningsvis bör anläggningen vara omkring 10 meter i diameter. Provrutor grävda i anläggningen visade att flaket var cirka 0,2 meter tjockt och innehöll, utöver rikligt med skärvig och skörbränd sten, sot och kol samt förhistorisk keramik och spridda, brända ben.

Den södra gruppen av anläggningar som påträffades var belägna på en utskjutande del av impedimentet i riktning mot Kaptensvägen. Sedan den tidigare utredningen var A4 och A5 kända. Dessa avtörvades delvis vid förundersökningen och befanns vara runda stensättningar, cirka 3,5 meter i diameter med 0,3-0,9 meter stora stenar.

De militära lämningarna på ytan försvårade möjligheterna till ytinventering. De mindre skyttevärn som var uppförda på ytan utgjordes av 2,5x5 meter stora och cirka 0,5 meter höga, gräsbevuxna förhöjningar. Centralt fanns rektangulära försänkningar i värnen. Ett av skyttevärnen schaktades i längdriktningen till hälften bort med grävmaskin och kunde konstateras bestå av mo och lera. Några tecken på att försänkningarna var resultaten av nedgrävningar kunde inte bekräftas varför anläggningarna sannolikt inte har stört underliggande jordlager. Det större kanonvärn som uppförts förefaller däremot ha inneburit ett större ingrepp i terrängen. Här har troligen delar av berget sprängts bort och sten och jord påförts. Skadorna är dock sannolikt begränsade till anläggningens utsträckning och bör inte ha påverkat omkringliggande ytor nämnvärt.

Gömd av sly och delvis belägen under ett av de mindre skyttevärnen observerades en välvd rundning vilken skulle visa sig utgöra ytterligare en grav, A11. I anslutning till välvningens södra sida påträffades vid grävning av en tranché (R13) en sydport av liknande karaktär som den tillhörande A1. Mot anläggningens centrala delar framkom en stenpackning med 0,1-0,7 meter stora stenar vilka sannolikt utgör en del av ett kärnröse, täckt av en jordmantel bestående av mörkbrun mo. I S11, grävt direkt nordväst om anläggningen, påträffades även en del av gravens kantkedja vilket gör att gravens diameter bör uppgå till drygt sju meter. Eventuellt har A11 kommit att skadas något i de norra och västra delarna i samband med uppförandet av det närliggande kanonvärnet.

Fig 4. Halva stensättningen A7 framrensad. Bilden tagen från nordväst.
Foto: Richard Grönwall.

Söder om A11 påträffades ytterligare två gravar, A6 och A7. Graven A6 påträffades vid schaktning och var inte synlig ovan mark. Stenpackningen var oval till formen, orienterad i nordväst-sydöstlig riktning och utgjordes av 0,1-0,7 meter stora stenar. Några tendenser till sot eller kol observerades inte vid framrensningen av anläggningen varför det är oklart om graven är en brand- eller skelettgrav.

Direkt väst om A6 kunde A7 ses ovan mark som en svagt välvd, rundning. Att anläggningen verkligen utgjorde en grav stod dock klart först efter det att de östra

delarna av gravens stenpackning rensats fram, eftersom graven mot väst, söder och öst flankerades av intilliggande skyttevärn (bil 1.6). Värnens placering gjorde det svårt att bedöma om välvningen var ett resultat av de militära aktiviteterna, eller om skyttevärnen placerats med utgångspunkt från gravens läge. Vid förundersökningen visade sig alltså den senare förklaringen vara den riktiga och skyttevärnens uppförande bör inte ha skadat A7 i större utsträckning. Stenpackningen var väl avgränsad och bestod av 0,1-0,2 meter stora stenar. Stenarna i kantkedjan var något större till storleken, cirka 0,2-0,3 meter stora.

Att skyttevärnen inte påverkat underliggande markyta kunde även bekräftas vid grävandet av S14. I schaktets nordvästra del påträffades delar av två anläggningar vilka sannolikt utgör gravar, A8 och A9. Båda anläggningarna fortsatte vidare mot nordväst under det ovan nämnda värnet. A8 utgjordes av en gles stenpackning med 0,1-0,45 meter stora stenar och dess form kan preliminärt antas vara oval. Både anläggningens status och utbredning får dock anses vara något osäkra.

Graven A9 framkom i schaktets sydvästra hörn och var tydligt avgränsad med en stenpackning bestående av 0,1-0,3 meter stora stenar. Även i detta fall fortsatte anläggningen vidare mot nordväst och under det ovanpå liggande skyttevärnet. Vid framrensning av stenpackningen påträffades fragment av A-keramik samt fragment av brända ben. Fynden kunde dock inte tillvaratas då de kom att försvinna från fyndplatsen.

Strax söder om A8 och A9 påträffades ytterligare en anläggning vilken bedöms utgöra en grav, A10. Anläggningen kunde ses i form av enstaka större stenar ovan mark. Vid schaktning framrensades graven uppskattningsvis till hälften och visade sig utgöras av en sannolikt rund, glest lagd stenpackning, cirka 2x3 meter i diameter, med 0,1-0,7 meter stora stenar.

Den stora ansamling av röjningssten som observerades inom fornlämningens sydöstra del är med all sannolikhet tillkommen i modern tid (A21). Ytligt kunde sprängsten ses och sannolikt består A21 av överblivet material från byggandet av det i väst belägna kanonvärnet. Eventuellt kan anläggningen även innehålla dumpmassor från de kringliggande, under 1930-talet borttagna, gravarna (bil 1.3).

Provrutorna

Tolv provrutor (R1-12) samt en tranché (R13) grävdes inom förundersökningen av RAÄ 114 (bil 1.3). Provrutorna förlades dels i, eller i anslutning till, påträffade anläggningar eller kulturlager, dels till ytor som saknade indikationer av mänsklig påverkan. Av provrutornas innehåll framgår att några indikationer på mer omfattande, sammanhängande kulturlager saknas. Framför allt gäller detta de lägre belägna, centrala och östra delarna av RAÄ 114. I provrutorna R6 och R7 samt R11 och R12 påträffades således endast fynd eller indikationer av recent karaktär och eventuellt har delar av dessa ytor kommit att schaktas ur i samband med exploateringarna i området på 1930- och 1940-talen.

Endast två av provrutorna indikerar förekomst av eventuella kulturlager, R1 och R8. Den förstnämnda provrutans grävdes dock direkt intill två gravar, A1 och A2, där den senare gravens utbredning möjligen har sträckt sig över provrutans sydöstra del. Den förhistoriska keramik som påträffades i provrutans stick 2 kan alltså ha ett samband med gravarna A1 och A2. Noteras bör även närheten till härden A16 samt det i söder belägna skärvstenflaket A20. Kulturlager kan således finnas på ytorna mellan och under anläggningarna i den norra delen av RAÄ 114. De stora ytorna med berg i dagen i denna del av området begränsar dock möjligheterna till mer omfattande kulturlager, med reservation för de ytor som ligger under de befintliga husen i öst, vilka kan ha uppförts ovanpå äldre lämningar utan att dessa kommit att borttagas.

Även R8 grävdes intill två gravar, A6 och A7, samt en härd, A19. Här framkom kulturpåverkad mo ned till 0,15 meters djup samt två fragment av bränd lera. Några ytterligare boplatzindikationer i form av exempelvis stolphål påträffades dock inte på den omkringliggande ytan. Liksom på de norra delarna av RAÄ 114 är möjligheterna till mer omfattande kulturlager även här begränsade av ytor med berg i dagen men även av den moderna bebyggelsen i form av Kaptensvägen i söder och hus i väst. Den norr om R8 grävda provrutans R2 innehöll omrörda lager med inslag av sprängsten och grus samt fynd av tegel och plast.

Strax söder om härden A18 grävdes en provruta, R9. Då de översta lagren föreföll innehålla omrörda, recenta fyllnadsmassor, grävdes rutan till dess opåverkad morän med säkerhet kunde fastställas. Trots närheten till A18 påträffades ingenting som tyder på att anläggningen skulle ingå i en större kontext i form av ett kulturlager.

Fynden och benmaterialet

Endast ett mindre antal fynd påträffades och tillvaratogs vid förundersökningen (bil 3). Den största fyndkategorin utgörs av förhistorisk keramik vars vikt uppgår till 108 gram fördelade över 7 fyndposter. Keramiken är genomgående av typisk järnålderskaraktär och påträffades fragmenterad i anslutning till anläggningarna. En intressant observation utgör de 8 keramikfragment som påträffades inom sydporten till A1, där två av fragmenten utgörs av bottenbitar och ett av en mynningsbit. Då fragmenten påträffades inom en begränsad yta och till sin karaktär är lika, kan de antas utgöra delar av ett och samma kärl.

Bränd lera påträffades endast sparsamt och uppgår till en sammanlagd vikt av 4 gram fördelade över tre fyndposter. Fynden gjordes i samband med grävning av provrutorna R1, R8 och R11. De två förstnämnda provrutorna grävdes i anslutning till gravarna i de norra och södra delarna av fornlämningen, medan R11 grävdes strax söder om skärvstensflaket A20.

Öst om A10 påträffades vid framrensning en del av en hästsko (ID200081) vilken är av en typ som sannolikt kan dateras till 1500- eller 1600-tal (Engwall 1936:91).

Fyra gram brända ben påträffades i en provruta (R10) grävd i skärvstensflaket A20. Dessa har vid analys befunnits vara animalben av obestämbart art.

Två fyndposter har förkommit under utgrävningen. Detta rör dels ett fynd av förhistorisk keramik vid framrensningen av stenpackningen till A9, dels enstaka brända ben påträffade i direkt anslutning till nämnda keramik. Vid fyndtillfället tolkades benen och keramiken preliminärt utgöra fynd från gravens brandlager.

Fig 5. Översiktbild av de sydvästra delarna av RAÄ 239 som utan tillstånd eller undersökning schaktats bort kort tid före förundersökningen. Bilden tagen från ostsydost. Foto: Göran Werthwein.

RAÄ 239

Schakt, anläggningar och fynd beskrivs översiktligt i texten nedan. För en mer detaljerad redovisning hänvisas till bilagornas tabeller och listor.

Områdesbeskrivning

Fornlämningen är belägen på ett höjdparti, ca 22-30 m ö h. Omedelbart söder om och intill undersökningsområdet (UO) ligger Barkarby flygfält och i direkt anslutning till UO:s västra delar fanns vid förundersökningstillfället en byggarbetsplats. Byggnationerna i detta område hade inneburit att fornlämningens sydvästra delar kommit att schaktas bort utan undersökning (fig 5). Ingreppet anmäldes till länsstyrelsen. Norr om Herresta bytomt ligger idag flera

byggnader. Utmed fornlämningens östra kant löper en bilväg som fortfarande är i bruk.

På bytomtsimpedimentets högsta parti ligger stensättningen RAÄ 116. Stora ytor utgörs här av hållmark men partiellt även av gräs, törnbuskar, aspsly och enstaka tall. På impedimentets centrala delar syns spåren efter bytomten i form av enstaka synliga husgrunder. Denna yta är tämligen öppen men även här finns gräs, aspsly och mindre träd. Intill en berghäll kan en 9x7 m stor försänkning ses, vilken tolkas utgöra en urgrävd yta. Den södra delen av undersökningsområdet utgörs av mer öppen terräng, bevuxen med gräs, medan den östra till största delen täcks av törnbuskar och träd.

På impedimentet finns spår av militära aktiviteter i form av kanonvärn och andra cementerade byggnadskonstruktioner.

På den södra delen har en del byggts ett skjul som använts/används som bostad. Detta har påverkat närmiljön då ett kanonvärn grävts ur och tömts varpå sten- och jordfyllningen lagts kring värnet. Yterna kring skjulet har även fungerat som upplag för diverse skrot, vilket fanns kvar vid förundersökningstillfället.

Schakten

Tolv schakt grävdes med maskin inom fornlämningen (bil 2.1). Dessa är framförallt fördelade på UO:s västra, södra och östra delar, där förhistoriska lämningar tidigare påträffats. Ett undantag är S12 som grävdes centralt på ytan. I *Målsättning och metodkapitlet* nämndes att den centrala ytan inte omfattades av förundersökningen. Då det ansågs vara av central betydelse för eventuella fortsatta arkeologiska insatser inom fornlämningen beslöt länsmuseet i samförstånd med länsstyrelsen att ett sökschakt var berättigat även här. En mindre yta öppnades och en provruta grävdes intill den historiska husgrunden A27. Förhistoriska spår gick att finna under de historiska lagren i form av keramik av A-gods och kulturlager, vilket indikerar att en äldre bosättning finns även där. Schaktet och provrutan utgör dock inget underlag för en slutundersökning av denna yta.

Alla schakt utom S11 innehöll spår av antikvariskt intresse. I S11 fanns endast större block- och sprängsten på en yta som bedömdes vara urgrävd. Både förhistoriska och historiska fynd/kulturlager/anläggningar påträffades i S1-3, 10 och S12 medan det i S4-9 endast fanns förhistoriska lämningar. I södra änden av S1 fanns även ett igenfyllt dike, alternativt kabelnedgrävning.

Provrutor grävdes i S1-5, 8-10 och 12 vilka samtliga visade på förekomst av kulturlager i form av fyndförande lager och/eller sotiga lager med enstaka kol, bränd lera och skärvig/skörbränd sten.

Schakt 2 grävdes ca 1,5 meter från ett militärt värn och man kunde där se att ett kulturlager fanns kvar i schaktet. Den södra kanten av S9 grävdes direkt in på en militär ingång till ett stort värn. Även här kunde fastslås att kulturlagret sträckte sig ända fram till cementen.

Anläggningarna

Totalt registrerades 30 arkeologiska kontexter vilka fördelar sig på detta vis: 9 st stolphål (A2, 5, 7, 12, 18, 21, 22, 28, 29), 7 st härdar (A6, 8, 10, 11, 17, 19, 26), 4 st röjsten (A13, 14, 24, 25), 3 st kulturlager/lager (A15, 20, 30), 3 st stenansamlingar (A1, 9, 16), 2 st stensyllar (A3, 27), 1 st spisfundament (A4), 1 st skärvstensflak (A23) (fig 6).

Fig 6. Överst: Norra delen av schakt 1. Centralt syns spisfundament A4. Därunder: Schakt 2 och till höger syns den förstörda ytan. Därunder stolphål A12 och längst ner härd A13. Foto: Göran Werthwein.

Majoriteten av anläggningarna framkom i S1 där de äldsta bedöms härröra från yngre järnålder. Dateringen utgår framförallt från anläggningarnas karaktär men även utifrån påträffade fynd. I anslutning till stolphål A29 hittades en eldstålsformad amulettring vilka brukar dateras till senare delen av vikingatid. Stensyllen A3 och spisfundamentet A4 hör sannolikt samman (fig 6, bil 2.2 och 2.12). Syllen kan utgöra en del av en vägglinje med en spis vid väggen. Fundamentet har ålderdomlig karaktär och kan möjligen dateras till medeltid. Likheter finns med spisfundament från bland annat Sigtuna och Skärgårdsstad, vilka har daterats till medeltid (Arbman 1926:185, Vinberg & Wahl 1996:19). Anläggning 9 innehöll en stor och tung slagg-skålla av järn vilket möjligen indikerar förekomst av järnhantering på platsen. Det är inte helt ovanligt att järnhantering skett på eller i närheten av den egna gården. Ett exempel finns från bytomten i Hagby, Täby sn, Uppland, där man funnit spår efter sådan hantering (Grönwall & Werthwein, manus).

En härd hittades i S5 som tolkas vara från bronsåldern då den var belägen i ett lager med förhistorisk struken keramik. Även skärvstensflaket i S9 tolkas kunna vara samtida med härdens då anläggningstypen brukar placeras i bronsålder-äldre järnålder och flaket bl.a. innehöll rabbad keramik.

Provrutorna

Tio provrutor grävdes på hela ytan. Dessa fördelades på 9 stycken sökschakt (S1-5, 8-10, 12) och både meterstora och halvmeterstora rutor grävdes. I samtliga rutor påträffades kulturlager. R1 och R10 innehöll historiska och förhistoriska fynd. Alla andra rutor, med undantag för R3, innehöll förhistoriska fynd (t.ex. rabbad och struken keramik) och fynd av förhistorisk karaktär (t.ex. lerklining, bränd lera).

Provrutor grävdes ej i S6 och S7 då ytan i söder bedömdes vara kraftigt förstörd under sen tid, sannolikt på grund av nivellering för flygfältet.

Fynden

Både fynd av historisk och förhistorisk karaktär hittades vid förundersökningen. De yngre fynden koncentrerade sig till områdets centrala delar kring de kända husgrunderna och de förhistoriska fynden påträffades framförallt runt omkring denna centrala yta i väster, söder och öster. Provruta 10 visar dock att förhistoriska fynd även finns på den centrala ytan men omfattningen av dessa lämningar är inte känd.

• Historiska fynd

Fynd med historisk datering hittades i S1, 2, 3, 6, 9 och 12. Bytomten är enligt skriftliga källor övergiven vid 1600-talets slut. Detta styrks av det påträffade fyndmaterialet då inga yngre daterbara fynd än keramik från 1600-talet påträffats. Keramiken utgjordes framförallt av BII:4-gods med klassisk glasyr/dekor (fig 7). Några BII:4-skärvor härrörde från fat med plan botten.

Andra typiska fynd från historisk tid var tegel, spik, hästkosömmar och enstaka stengodsskärvor (fig 7). Majoriteten av fynden framkom vid schaktning men även vid rutgrävning och rensning av anläggningar. I spisfundamentet A4 hittades t.ex. tegel, bränd

Fig 7. Historiska fynd i form av delar till ett fat (id 200116) samt sekundärbränd bottendel till ett stengodsskrus (id 200169). Foto: Göran Werthwein.

lera och lerklining. I den intilliggande syllen A3 påträffades tegel och BII:4-gods, sannolikt från 1600-talet. I stenansamlingen A9 påträffades en stor och tung halvsfärisk slaggsåla, troligen från järnhantering. Den påminner om sådana som påträffats på slutundersökningarna inför Norrortsleden intill Hagby bytomt i Täby socken. Dessa fynd dateras preliminärt till 1600-1700-tal (Grönwall & Werthwein, manus). En slaggsåla hittades även ytligt i S8. Intill husgrunden A27 påträffades kantnupet grönt planglas, troligen fönsterglas.

I R1 hittades ett par bitar sekundärbrända stengodsskärvor. En ungefärlig datering på dessa är 1500-1600-tal. Ett stort antal historiska fynd hittades i R10. Dessa utgjordes främst av bränd lera och tegel men även skärvor av BII:4-typ med grön/gul/brun glasyr och en hästkosöm.

I samma lager och provrutor där historiskt daterbara fynd fanns hittades även benfragment. Dessa redovisas i tabellen i bilaga 4.

•Förhistoriska fynd

De förhistoriska fynden påträffades i samtliga rutor, förutom i R3. Fynden placerade sig i två tidshorisonter där den rabbade och strukna keramiken dateras till yngre bronsålder-äldre järnålder. Detta hittades i S5 och S9. I toppen av A29 hittades en eldstålsformad amulettring av järn. Denna typ av fynd brukar grovt dateras till vikingatid (fig 8).

I övrigt utgjordes fynden framförallt av keramikskärvor av A-godstyp, vilka ej gick att närmare datera, samt bränd lera. I S3 hittades ytligt vid schaktning ett fragment av en underliggare. A23 innehöll tämligen många keramikskärvor (bl.a. rabbade skärvor) inom en begränsad yta varför en preliminär tolkning är att de tillhör en kollapsad kruka. Detta går dock ej att med säkerhet säga då endast en tranché grävdes i anläggningen.

I samma lager och i provrutor där förhistoriskt daterbara fynd påträffades framkom även benfragment. Dessa redovisas i tabellform i bilagorna.

Kulturlager

Kulturlager påträffades i samtliga schakt förutom S11. I de fall lagrens utbredning sammanföll med schakten mättes detta inte in med totalstation. I S3 mättes lagret dock in (A15) eftersom det kunde avgränsas mot söder, norr och delvis mot öster. Detsamma gäller lager A20 i S8 som kunde avgränsas mot söder.

Provrutorna 1, 2 och 3 i S1 och S2 visar på ett ca 0,15-0,25 m tjockt kulturlager i de västra delarna av UO. Den första 0,1 metern innehåller historiska fynd men även bl.a. keramik av A-godstyp. Enstaka keramikbitar av förhistorisk karaktär kan dock inte uteslutas härröra från tidig medeltid, med tanke på närheten till det sannolikt medeltida spisfundamentet A4. Keramiken på landsbygden under tidig medeltid har till sin karaktär tidigare konstaterats likna den vikingatida.

Fig 8. Den eldstålsformade amuletten (id 200231) från A29. Teckning Ester Thellander. Skala 1:1

I R4 var kulturlagret betydligt tjockare, närmare bestämt 0,35 m. Möjligen har kulturlagret anhopats och blivit kvar där då ytan låg i en tämligen kraftig sydslutning. Inga fynd av säker historisk karaktär hittades i lagret, utöver fragment av buteljglas och en spik i stenansamlingen A13. Denna del av kulturlagret bedöms vara från förhistorisk tid.

Endast diffusa rester efter ett lager kunde skönjas i områdets södra del (S6 och S7). Detta innehöll endast lite stänk av bränd lera och smul av skärvig/skörbränd sten i en annars opåverkad lera. Samma tendens till lager fanns även söder om lager A20 i S8. Om tjockleken på lager A20 i R7 samt lagret i R5 tillåts vara mall för den södra ytan kan kulturlagret ha varit ca 0,15-0,20 m tjockt här. Anledningen till att det endast fanns rester av kulturlager kvar på denna yta tolkas bero på att man i sen tid utjämnat och markberett området. Detta kan ev styrkas av det ytliga enskiktade stenlagret som täckte hela S6 och 7 samt den södra delen av S8. A19 i S6 tolkades även var botten på en anläggning.

Kulturlagret i S9 var det kraftigaste på hela ytan. Här kunde ett ca 0,6 meter tjockt lager dokumenteras vilket endast innehöll fynd av förhistorisk karaktär. Det är således inte osannolikt att detta lager fortsatt vidare mot hangaren och utgjort en del av samma lager som beskrivs i kapitlet *Tidigare arkeologiska undersökningar*. De daterbara fynden i lagret utgjordes av rabbad keramik och om tesen stämmer angående lagrets utbredning mot hangaren så har den förhistoriska boplatsen varit mycket yttäckande, nästan i paritet med bronsåldersboplatsen vid Barkarby/Kalvshälla på andra sidan flygfältet (Andersson L. manus)

Provruta 10 i omedelbar anslutning till stenssyllen A27 visar på ett fyndrikt och tjockt kulturlager från både förhistorisk- och historisk tid. Historiska fynd påträffades ner t.o.m. stick 3, varefter lagret fortsatte dock utan fynd. I stick 5 - 6 påträffades fynd av ben och keramik av A-godstyp. Lagret fortsatte vidare ner till stick 8. Ett keramikfragment av A-godstyp påträffades även i stick 2. Den sammanlagda tjockleken av kulturlagret i provrutan uppgick således till 0,4 meter.

Diskussion och tolkning

RAÄ 114

I kapitlet *Målsättning och metod* presenterades några primära frågor vilka förundersökningen hade till uppgift att försöka besvara:

1. Vilket förhållande har RAÄ 114 till RAÄ 115?

RAÄ 114 kan avgränsas från RAÄ 115 genom de ytor med berg i dagen som separerar fornlämningarna (bil 1). Avståndet mellan de närmast, nu kända, belägna gravarna inom RAÄ 114 respektive RAÄ 115 är cirka 40 meter. Någon anledning att se de båda fornlämningarna som separata gravfält finns för den skull inte. Varför gravar saknas på ytorna mellan RAÄ 114 och 115 har med all sannolikhet en topografisk förklaring, snarare än en kronologisk.

2. Hur har militärens närvaro påverkat fornlämningen?

De militära aktiviteter som företagits inom RAÄ 114 under framför allt 1930- och 1940-talen, har troligen inneburit att gravar kommit att försvinna utan undersökning. Som framgår av bilaga 1.1 har fem gravar undersökts i samband med olika byggnationer under 1930-talets slut. Den rektifierade gravfältskartan visar att även ytterligare gravar bör ha påverkats. Det gäller gravarna nummer 34 och 43, vilka bör ha legat på den plats där Kaptensvägen nu ligger, men även grav nr 31 som sannolikt försvunnit i samband med rörläggningen för vatten och avlopp. Den tidigare karterade graven nr 41 kan eventuellt utgöras av graven A11. Platsen för nr 41 överensstämmer dock inte helt med A11 efter det att den gamla gravfältskartan rektifierats. En reservation får därför göras beträffande denna grav då den istället för A11 kan utgöras av den runda förhöjning som idag hyser en V/A-brunn direkt sydväst om A11. Då A11 är väl synlig ovan mark får det dock anses som troligt att den observerades vid karteringen 1928 och att grav nr 41 och A11 därmed är desamma.

På platsen för gravarna 22-26 ligger idag de fyra hus som nu är planerade att rivas och ersättas med nya. Även beträffande dessa gravar saknas uppgifter om ett eventuellt borttagande. Ytorna där husen står förefaller dock ha påförts material, varför dagens marknivå i vissa fall bör vara omkring en meter högre än den ursprungliga. Detta innebär att gravar kan kvarligga under husen.

De militära skyttevärn som uppförts på fornlämningens södra del förefaller inte ha skadat de underliggande lämningarna. Eventuella äldre lämningar på den plats det större kanonvärnets placerats har dock sannolikt försvunnit. Ytorna mellan S4 och S11 kan i något skede ha schaktats ur, eventuellt i samband med byggandet av de i öst belägna husen. Sannolikt har även ytorna i direkt anslutning till Kaptensvägen mot söder och sydöst delvis kommit att schaktas ur.

3. Hur många gravar finns idag kvar på platsen?

Det nu kända antalet gravar inom RAÄ 114 uppgår till 14 stycken. Antalet kan förväntas öka framför allt i fornlämningens södra del, där gravarna ligger förhållandevis tätt. De ytor som kan innehålla ytterligare gravar är dock begränsade av berg i dagen och befintlig bebyggelse, och det sammanlagda antalet gravar inom RAÄ 114 kan som mest förväntas stiga till drygt tjugo stycken.

Gravarna kan antas vara tillkomna under yngre järnålder, företrädesvis vikingatid. De två gravarna A1 och A11 kan utifrån sydportarna preliminärt dateras till 900-tal (Bratt 2004:287f). Även de under 1930-talet undersökta gravarna kan med hjälp av fynd av bland annat torshammarringar dateras till denna tid. Det kan antas att gravarna inom RAÄ 114 är tillkomna i ett sent skede av gravfältets nyttjande, kanske utgör de rentav några av de sista gravarna som anlagts på platsen. Samtliga de tidigare undersökta gravarna vid RAÄ 114 och RAÄ 115 utgjordes av brandgravar. Det får trots detta anses vara fullt möjligt att även vikingatida skelettgravar kan finnas inom RAÄ 114, och eventuellt kan den ovala stensättningen A6 utgöra en sådan.

4. Finns det andra antikvariskt intressanta lämningar än gravar inom RAÄ 114?

I den nordöstra delen av RAÄ 114 påträffades ett skärvstensflak, A20. Anläggningen kan eventuellt höras samman med det kulturlager som 1937 observerades i samband med byggandet av den i öst belägna hangaren (se *tidigare undersökningar*). Under

senare år har forskningen kring skärvstenshögar och skärvstensflak allt mer kommit att uppmärksamma lämningarnas kronologiska och stratigrafiska komplexitet (se exempelvis Runcis 1999). I flera fall har skärvstenshögar visat sig innehålla människoben, och föremål har påträffas i anläggningarna vilka vanligen förknippas med gravkontexter. Kanske har därför A20 snarare ett samband med gravfältet än med boplatslämningarna i sydöst? I vilket sammanhang A20 skall ses får dock tillsvidare anses vara en öppen fråga.

Några indikationer på boplotsaktiviteter utöver A20 saknas inom RAÄ 114. Härdar på järnåldersgravfälten är mer regel än undantag och de kulturlagerrester som framkom vid sökschaktning och vid grävning av provrutor låg i anslutning till gravarna i områdets norra och södra delar. Den utbredning dessa kan ha begränsas av förhållandevis stora ytor med berg i dagen.

RAÄ 239

Lämningarna vid Herresta gamla bytomt har vid förundersökningen visat sig bestå av både förhistoriska och historiska lämningar där de senare delvis överlagras de förra. De äldsta fynden kan utifrån karaktären av keramiken dateras till yngre bronsålder medan de yngsta härrör från 1600-talet. De uppgifter i det skriftliga materialet som omtalar att bebyggelsen vid Herresta avhyses under slutet av 1600-talet bekräftas således av undersökningsresultatet. Först omkring 250 år senare bebyggs platsen åter, denna gång av militären som då låter uppföra värn och bunkrar i mellankrigstidens 1930-tal. Efter avslutad förundersökning kan de tidigare presenterade frågorna besvaras enligt nedan:

1. Hur förhåller sig de förhistoriska lämningarnas utbredning till de historiska?

De förhistoriska lämningarna inom RAÄ 239 sträcker sig sannolikt över hela ytan, och överlagras på impedimentets norra delar av lämningar från historisk tid. Då de kända historiska lämningarna inte berördes av förundersökningen, har inte heller omfattningen av de underliggande förhistoriska kulturlagren kunnat bestämmas vid den nu utförda förundersökningen.

2. Hur har militärens närvaro påverkat lämningarna?

De ingrepp som militären låtit göra har vid förundersökningen visat sig vara begränsade till bunkrarna och värnens faktiska utbredning vilket innebär att omkringliggande ytor undgått att beröras i nämnvärd utsträckning. Undantagen utgörs dels av den urgrävda yta som observerades centralt på impedimentet och som sannolikt tillkommit vid uppförande av den sydöst därom liggande bunkern, dels områdets allra östligaste delar (bil 2.1).

3. Hur gamla är de förhistoriska lämningarna inom RAÄ 239?

Fynd av rabbad och struken keramik på de södra och östra delarna av området visar att platsen nyttjats sedan åtminstone yngre bronsålder. Om Herresta varit bebott kontinuerligt från denna tid och ända fram till 1600-tal är dock inte fastställt. Boplatslämningarna vid Herresta uppvisar påfallande likheter med de under 1990-talet undersökta lämningarna vid Kalvshälla gamla bytomt (Andersson, A. & Andersson K., manus). Bronsålderslämningarna vid Kalvshälla var ytmässigt omfattande och det finns all anledning att förvänta sig att så även är fallet vid Herresta. De uppgifter om kulturlager vid byggandet av hangaren som ovan nämnts, samt skärvstensflaket A20 vid RAÄ 114, kan eventuellt ingå i en bronsålderskontext där kulturlagret kan

vara detsamma som påträffades i S9. Oavsett dateringen av de lämningar som påträffades vid hangarbygget så kvarstår bedömningen att de förhistoriska boplatslämningarna vid Herresta tidigare sträckt sig längre mot norr, men att dessa nu försvunnit (Grönwall 2003a:22).

De fynd som med säkerhet går att datera till järnålder utgörs framför allt av keramik men även av den eldstålsformade amuletringen från A29, vilken kan dateras till den senare delen av vikingatiden. Även detta fynd leder tankarna till lämningarna vid Kalvshälla, där eldstålsformade amuletringar påträffades i stort antal, framför allt i anslutning till gravarna på platsen (Bratt 2005:32). Ytterligare ett fynd av järnålderskaraktär utgör vävtyngdsfragmentet påträffat i S4. Också vid den tidigare avgränsande förundersökningen påträffades en del av en sannolikt vikingatida vävtyngd (Grönwall 2003a:18f). Denna framkom i anslutning till ett stolphål i ett kulturlager på den yta som innan den nu utförda förundersökningen schaktats bort i samband med exploateringsarbetena för Barkarby Outlet. Delar av fornlämningens sydvästra delar har under våren 2005 således försvunnit utan undersökning.

På de centrala delarna av impedimentet var sedan tidigare känt ett antal husgrunder från historisk tid. Lämningarna kan konstateras sträcka sig även längre mot norr och utifrån karaktären av ett påträffat spisfundament bör de äldsta historiska anläggningarna sannolikt dateras till medeltid. Den ovan nämnda eldstålsformade amuletringen och keramik av järnålderskaraktär påträffades direkt intill de medeltida lämningarna, liksom även keramik av 1600-talskaraktär. Preliminärt kan det därför antas att en bebyggelsekontinuitet föreligger på platsen från åtminstone vikingatid och vidare fram till dess att bebyggelsen avhyses under 1600-talet. Omfattningen av de historiska lämningarna är dock inte känd då dessa inte omfattades av förundersökningen.

4. Vilken karaktär och status har den eventuella grav som påträffades vid den tidigare förundersökningen, och finns det fler gravar inom RAÄ 239?

Den anläggning som vid den tidigare avgränsande förundersökningen preliminärt bedömdes utgöra en grav visade sig vid schaktning bestå av uppslängd sten som sannolikt har att göra med den i öst belägna militära bunkern. Några ytterligare indikationer på att gravar skulle finnas inom RAÄ 239 (utöver den sedan tidigare kända RAÄ 116) påträffades inte.

Arkeologisk potential

Området kring Barkarby flygfält erbjuder stora möjligheter till forskning kring bebyggelseutvecklingen under både förhistorisk och historisk tid i regionen. Dels för att flygfältet och den militära närvaron har inneburit att området undgått större exploateringar under 1900-talet, dels på grund av det rika källmaterialet i form av kända och undersökta fornlämningar, historiska kartor och skrivna källor. Bebyggelselämningarna och gravarna vid Herresta är i detta sammanhang intressant ur flera aspekter. Trots att delar av RAÄ 239 har försvunnit i samband med militära aktiviteter ligger stora delar ännu kvar så som de lämnades vid slutet av 1600-talet. Lämningarna vid Herresta påminner till sin karaktär mycket om de som under 1990-talet undersöktes vid det intilliggande Kalvshälla. Även där påträffades lämningar från bronsålder, järnålder och historisk tid. En framtida jämförelse de båda platserna emellan, vad gäller exempelvis ekonomi och bebyggelsestruktur, bör inne-

bära ett väsentligt bidrag till vår kunskap om den medeltida bebyggelseutvecklingen på landsbygden i regionen.

En preliminär iakttagelse som redan gjorts vid Herresta är den historiska bebyggelsens koncentration till de högre belägna, norra delarna av RAÄ 239. Denna bild kontrasterar mot de ytmässigt mer spridda förhistoriska lämningarna och kulturlagren på platsen. Eventuellt kan därför de historiska lämningarnas rumsliga utbredning vara ett resultat av en redan under medeltid reglerad bebyggelse. Frågan är i så fall när, över hur lång tid och på vems initiativ detta sker?

Gravarna vid RAÄ 114 kan antas vara bland de sista som tillkommer på det stora gravfältet vid Herresta. De bör därför ses som tillhörande samma kontext som de vikingatida/tidigmedeltida lämningarna vid RAÄ 239. I vilket skede kan det antas att man börjat gravlägga sina döda på kyrkogården och hur förhåller sig gravarna kronologiskt till de förändringar som sker vid bytomten? Andra frågor som kan ställas till gravmaterialet kan exempelvis röra förändringar av gravskick, fyndsammansättning och social och könsrelaterad stratifiering samt frågor kring övergången från hedendom till kristendom. Även dessa frågor kan relateras till bebyggelseutvecklingen så som den möter oss vid Herresta bytomt, men även till utvecklingen i området mer generellt.

Referenser

- Anderbjörk, J. E. 1937. *Undersökningsrapport*. ATA dnr 4643/37. Järvafältets fornlämningar nr 20. 1937.
- Anderbjörk, J. E. 1938a. *Undersökningsrapport*. ATA inv. nr. 21965. Järvafältets fornlämningar nr. 20. 1938.
- Anderbjörk, J. E. 1938b. *Undersökningsrapport*. ATA inv. nr. 22145. Järvafältets fornlämningar nr. 20. 1938.
- Arbman, H. 1926. Bidrag till kännedom om det äldsta Sigtuna. Undersökningar sommaren 1925. Artikel i *Fornvännen* 1926:4. KVHAA. Stockholm 1926.
- Bratt, P. 2001. Gravfältet vid Dragonbacken. Slutundersökning av gravfält RAÄ 20+67, Kalvshälla, Järfälla socken och kommun, Uppland. Rapport 2001:14, del 1. Stockholms läns museum 2001.
- Bratt, P. 2004. *Anundshög – ett maktcentrum i Västmanland under yngre järnålder*. Artikel i *Halvdanshaugen – arkeologi, historie og naturvitenskap* (red: Larsen & Rolfsen). Universitetets kulturhistoriske museer. Skrifter nr. 3. Universitetet i Oslo. 2004.
- Bratt, P. 2005. *Gravfältet vid Kalvshälla bytomt*. Slutundersökning av gravfält RAÄ 19, Kalvshälla, Järfälla socken och kommun, Uppland. Rapport 2003:15. Stockholms läns museum. Stockholm 2005.
- Curman, S. 1929. *Järvafältets fornlämningar*. Svenska fornminnesplatser. Vägledning utgivna genom Kungl. Vitt. Hist. och Antikvitets Akademien. N:o 11. Stockholm 1929.
- Engwall, G. 1936. *Hästskor. Några hästskotyper från medeltid och renässans i kulturhistoriska museets samlingar av Lundafynd*. Artikel i *Kulturen: en årsbok till medlemmarna av Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige* 1936.
- Grönwall, R. 2003a. *Herresta bytomt*. Arkeologisk förundersökning i avgränsande syfte av RAÄ 239, Järfälla socken och kommun, Uppland. Rapport 2003:1. Stockholms läns museum. Stockholm 2003.
- Grönwall, R. 2003b. *Flottiljområdet*. Arkeologisk utredning av Flottiljområdet vid Barkarby flygfält, Järfälla socken och kommun, Uppland. Rapport 2003:2. Stockholms läns museum. Stockholm 2003.
- Gustafsson j:r, L. 1957. *Järfällaboken*. Järfälla kommunfullmäktige. Stockholm 1957.
- Runcis, J. 1999. *Den mytiska geografin: reflektioner kring skärvstenshögar, mytologi och landskapsrum i Södermanland under bronsåldern*. Artikel i *Spiralens öga*, s 127-155 (red: Olausson, M.). 1999.
- Vinberg, A & Wahl, H-M. 1996. Fostfatkartering, arkeologisk provundersökning och undersökning: *Isättra – en tidigmedeltida bosättning i Skärgårdsstad, Uppland, Österåkers socken, RAÄ 466*. Rapport 1996:75. Riksantikvarieämbetet. UV Stockholm 1996.

Kartmaterial

Lönnberg, E. 1928. *Karta över gravfält nr 20. Järvafältets fornlämningar*. Kompletterad av Anderbjörk & Janson 1937.

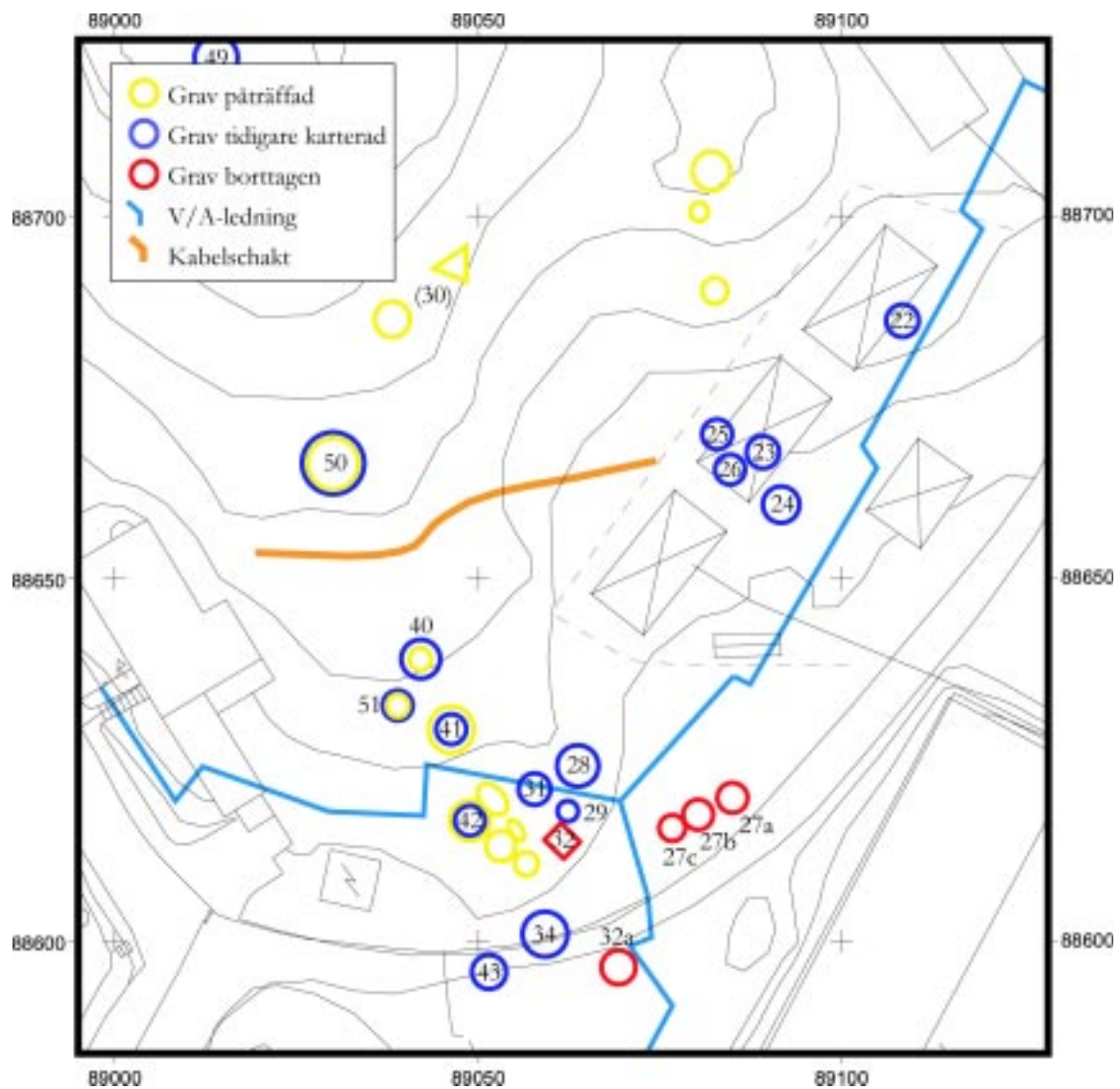
Muntliga Referenser

Andersson, K. Handläggare/antikvarie vid Stockholms läns museum.
Andersson, L. Handläggare/antikvarie vid Stockholms läns museum.
Grönwall, R. Handläggare/antikvarie vid Stockholms läns museum.
Werthwein, G. Handläggare/antikvarie vid Stockholms läns museum.

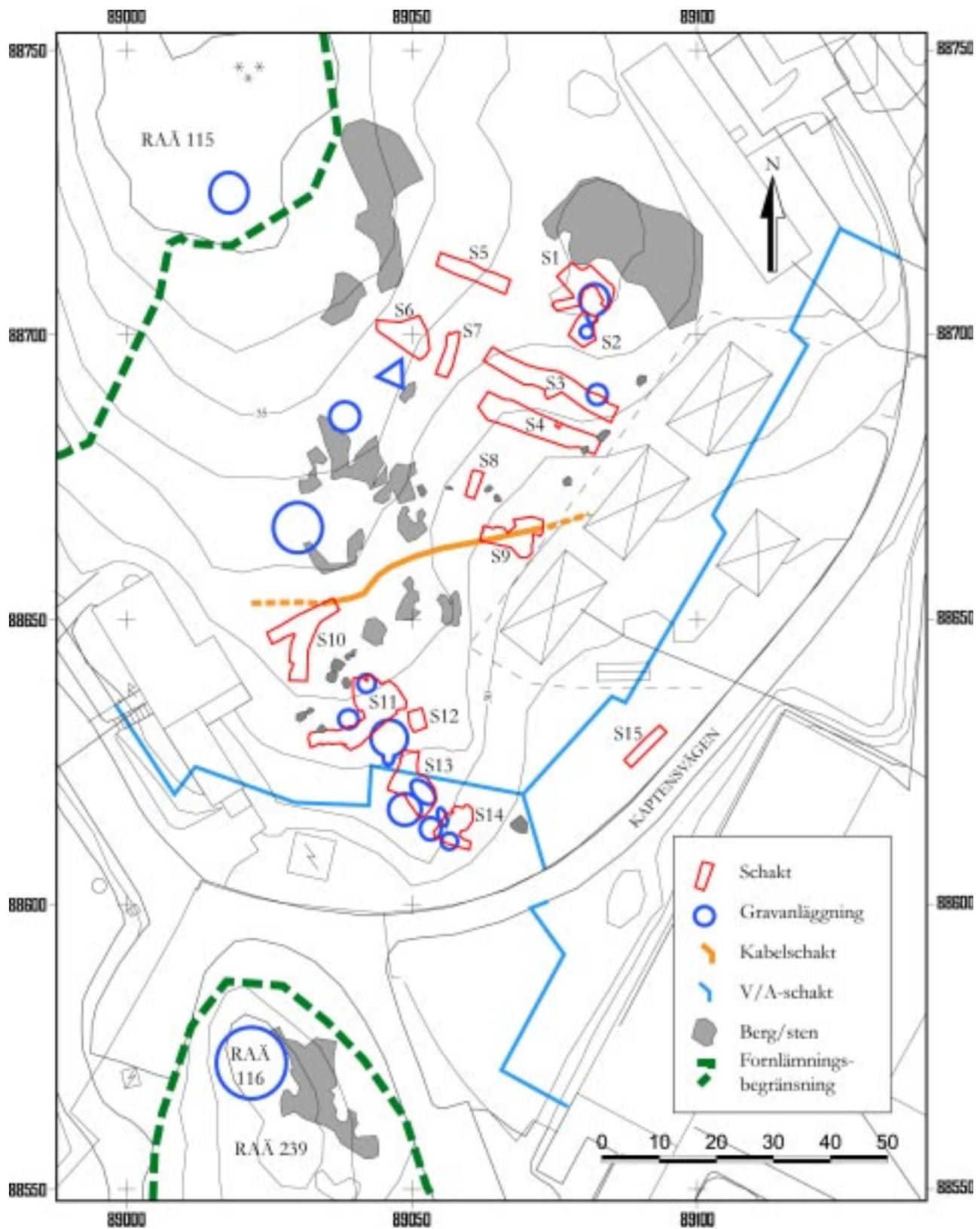
Tekniska och administrativa uppgifter

Stockholms läns museums dnr:	2004:059
Länsstyrelsens beslut dnr:	431-04-62956
SSLM projektnr:	53388
Undersökningsperiod:	april-maj 2005
Ekonomiska kartans blad:	10I 8d Säbysjön
Belägenhet:	X 8864952 Y 8906687 (RAÄ 114) X 8850639 Y 8904787 (RAÄ 239)
Koordinatsystem:	ST-74
Arkeologisk personal:	Richard Grönwall, arkeolog och projektansvarig Göran Werthwein, arkeolog Tina Mathiesen, arkeolog Anders Jonsson, arkeolog Ester Thellander, praoc
Kommun:	Järfälla
Socken:	Järfälla
Arkivmaterial:	Förvaras på Stockholms läns museum

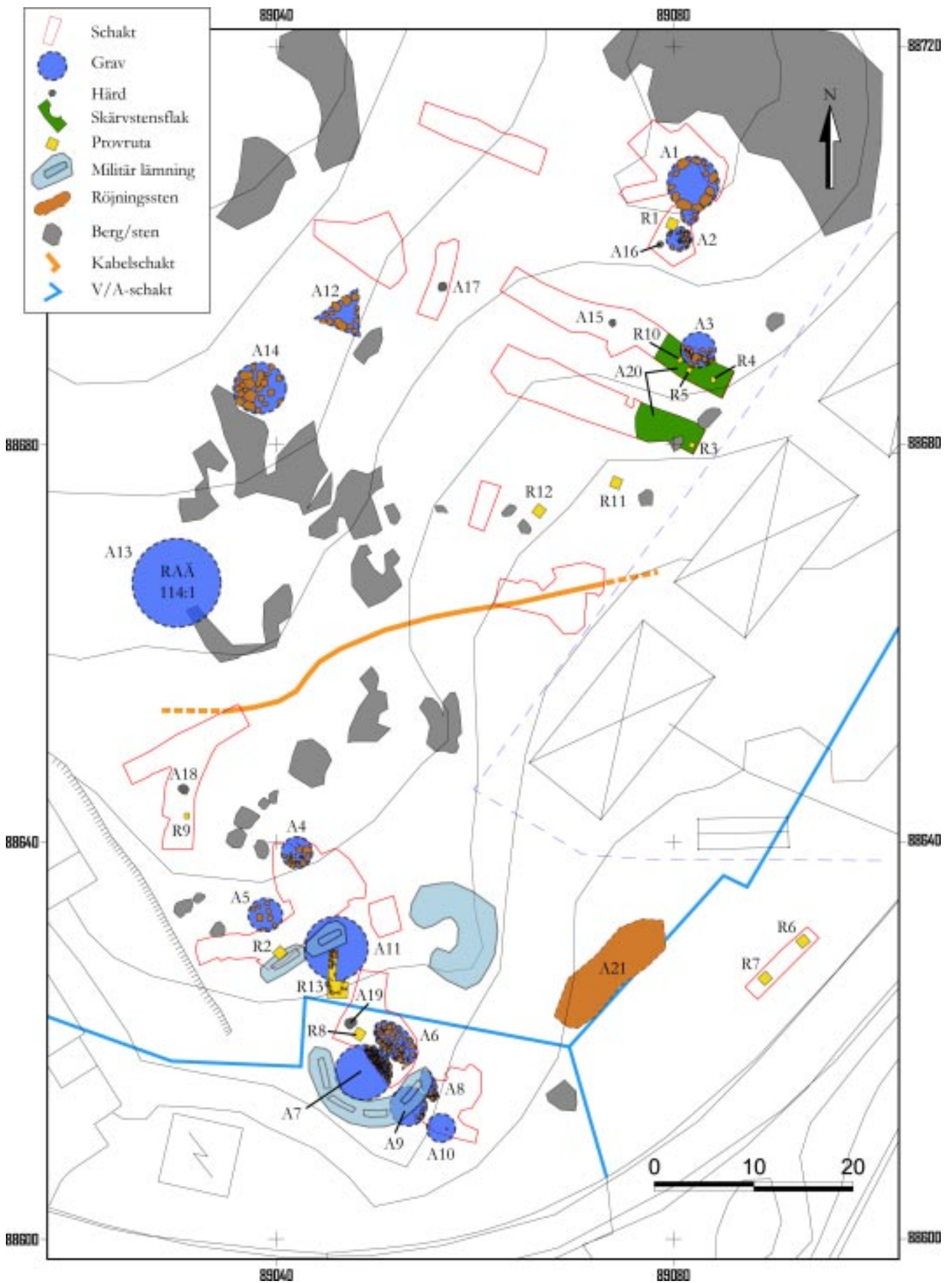
Bilaga 1. Planer RAÄ 114

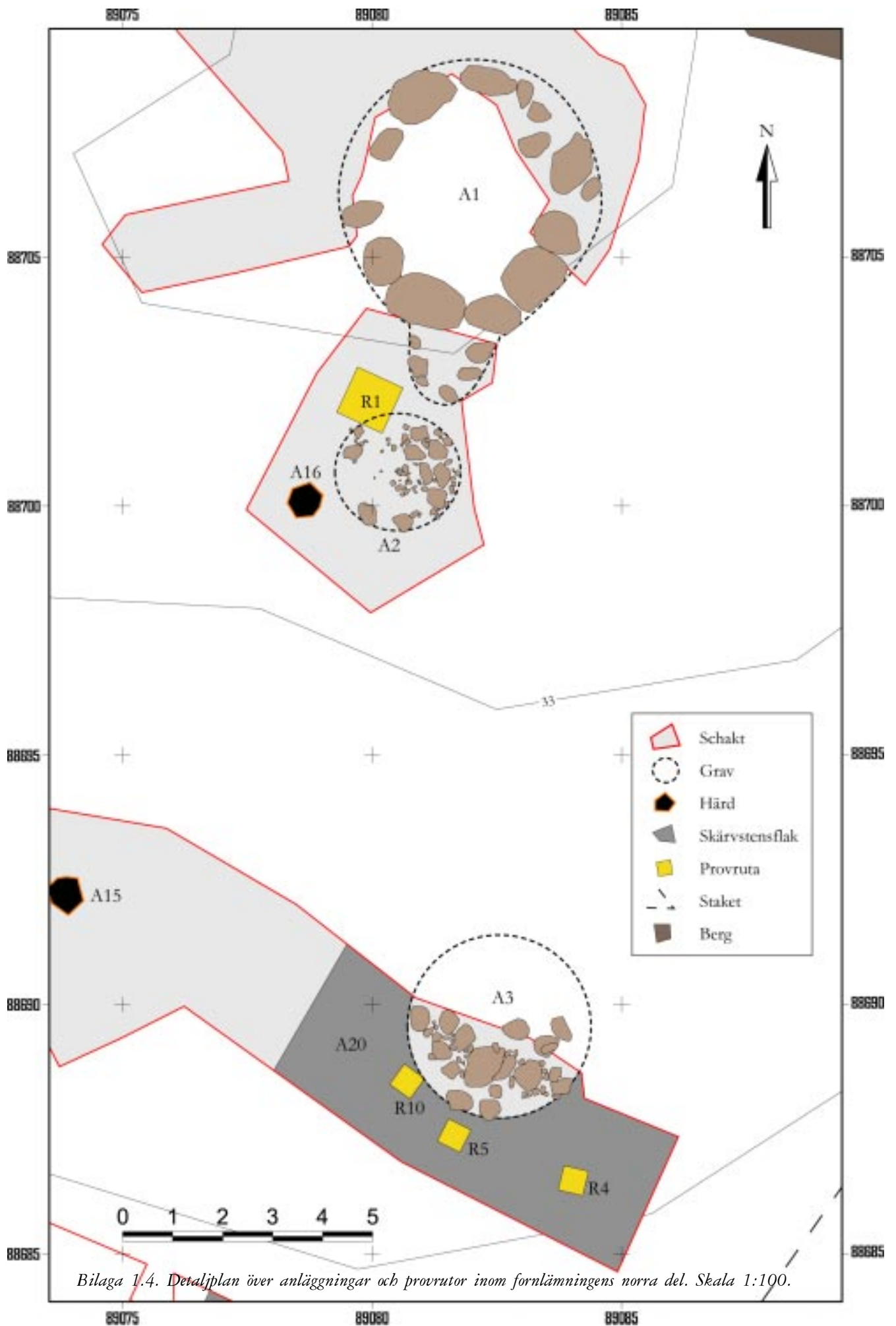
Bilaga 1.1. 1928 års karterade gravar rektifierade och redovisade tillsammans med nu kända anläggningar inom RAÄ 114. Numreringen är den som upprättades 1928. Riktningen av den rektangulära stensättningen nr 32 är ej säkerställd då den i den ursprungliga kartan schematiskt återgivits med en cirkel. Skala 1:1000.

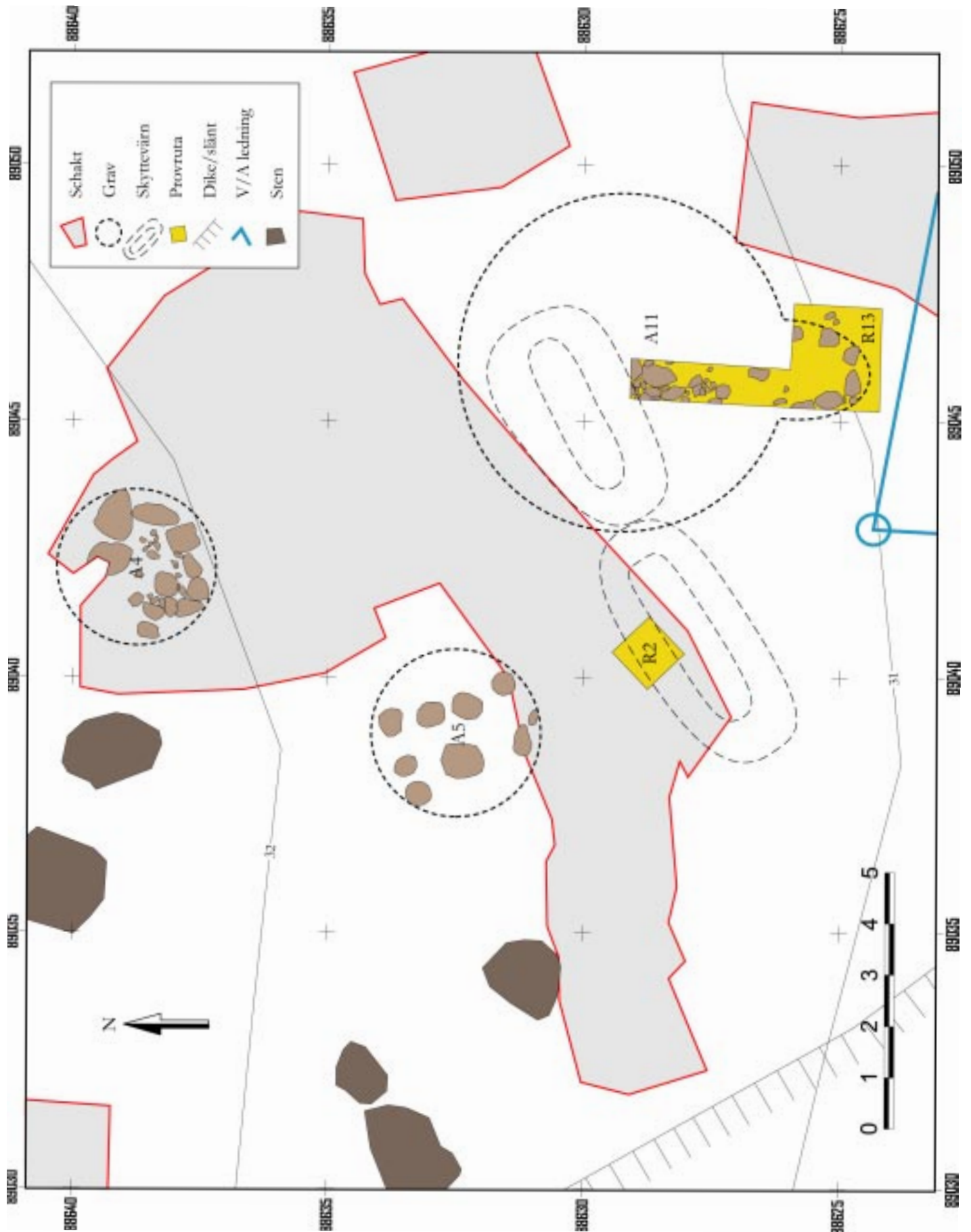
Bilaga 1.2. Schaktplan med kända gravar inom RAÄ 114 markerade. Norr och söder om RAÄ 114 syns begränsningarna för RAÄ 115 respektive RAÄ 239. Skala 1:1000.

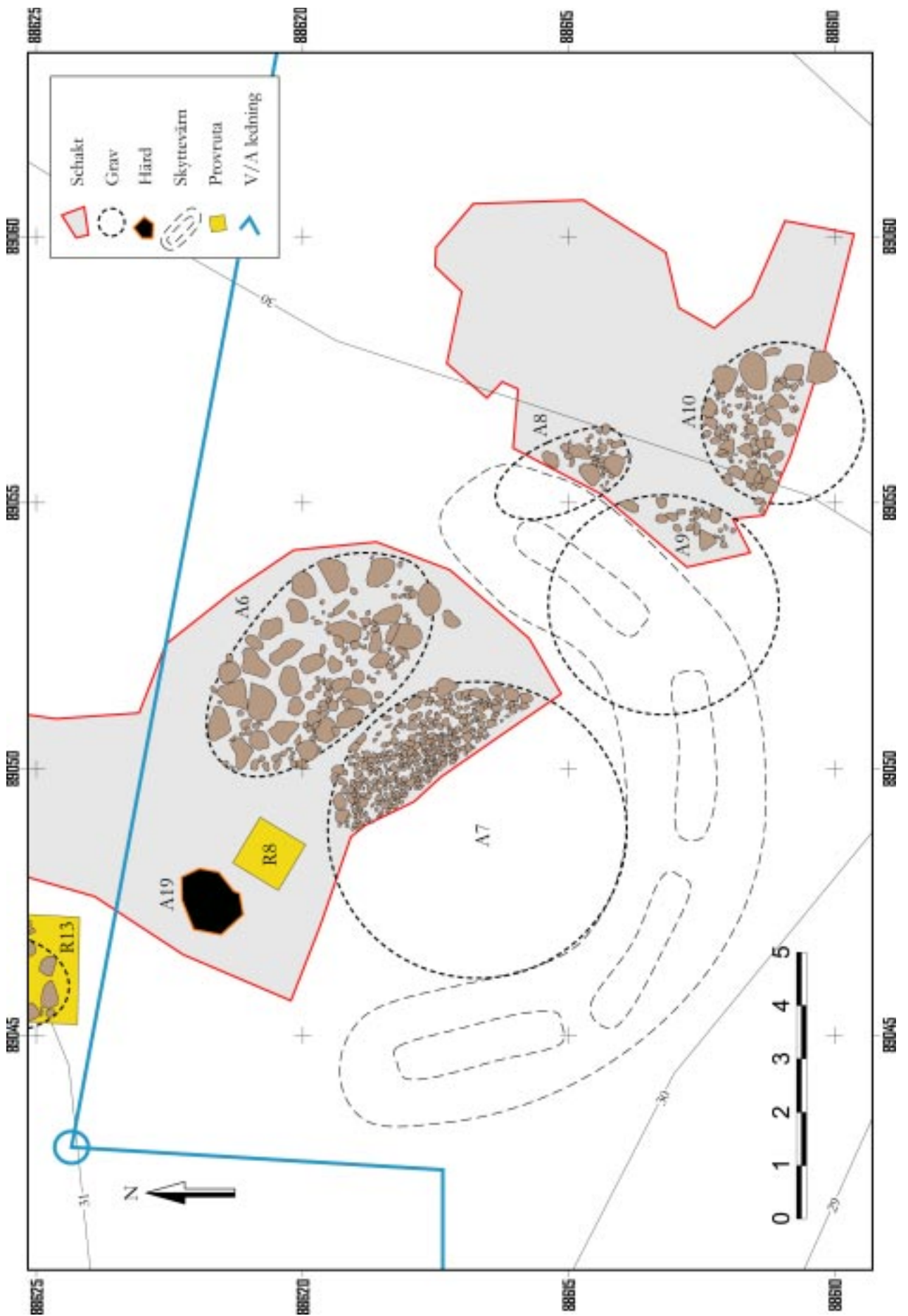
Bilaga 1.3. Anläggningar och provrutor. Skala 1:500.

Bilaga 1.4. Detaljplan över anläggningar och provrutor inom fornlämningens norra del. Skala 1:100.

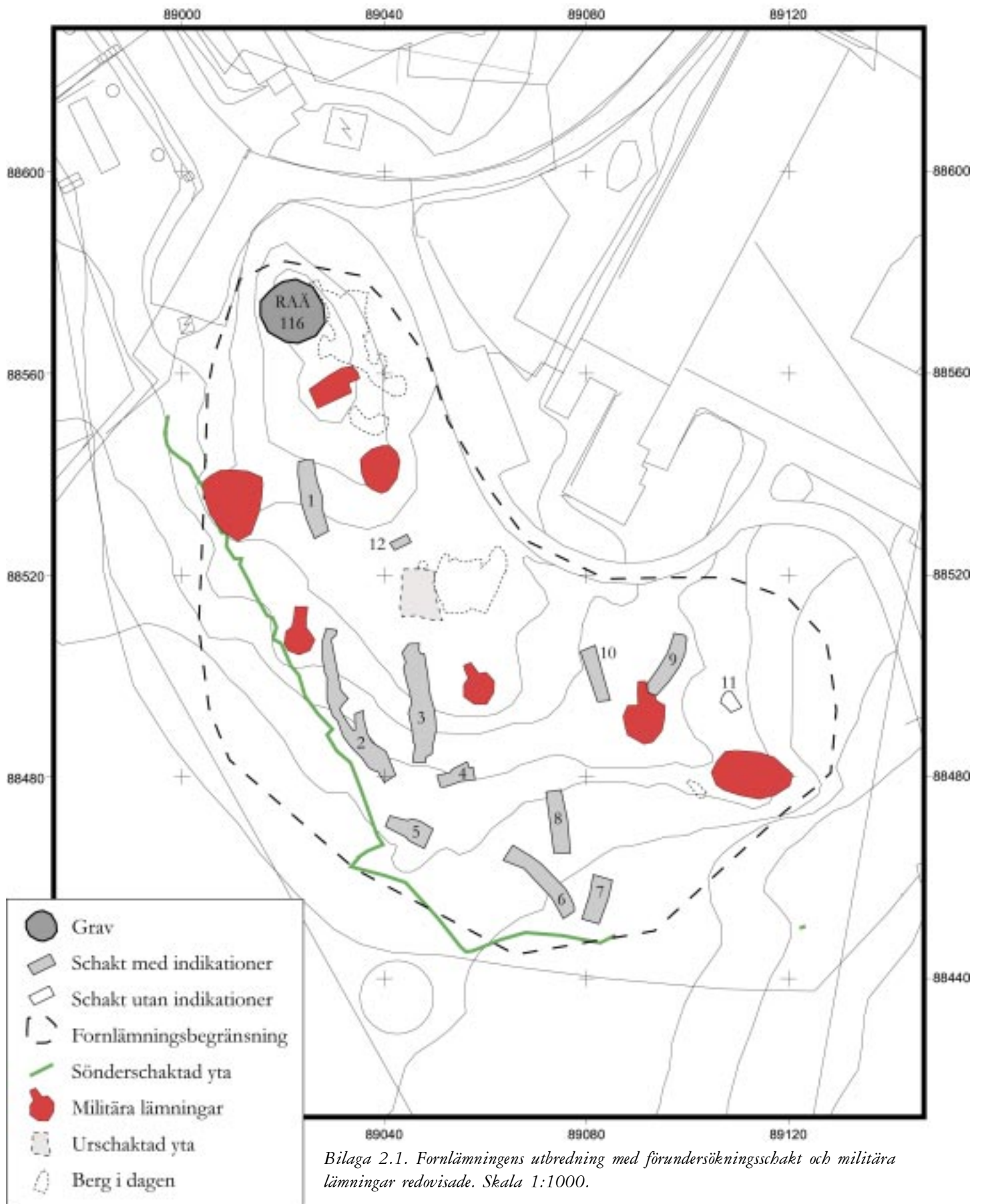

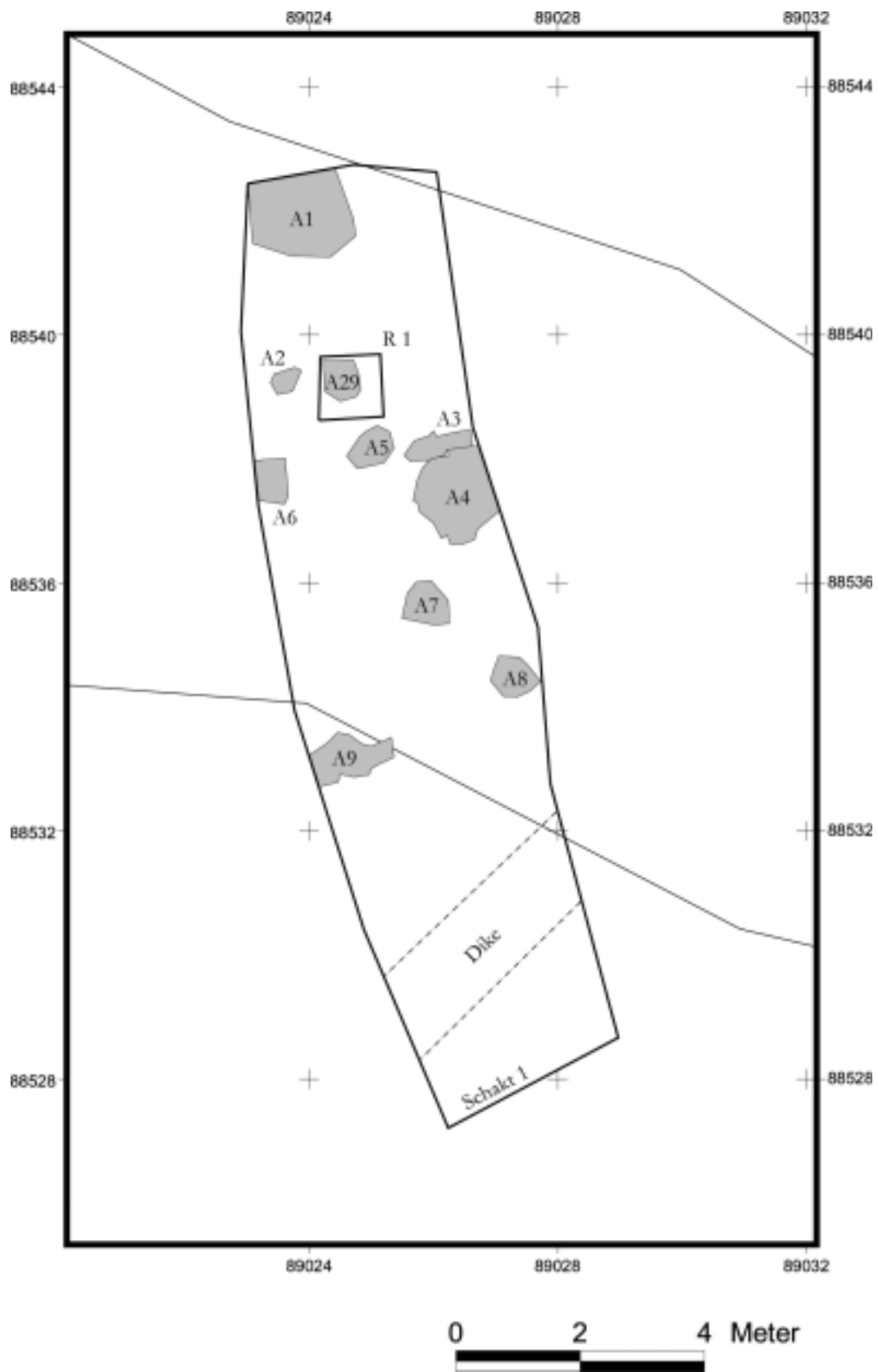
Bilaga 1.5. Detaljplan över anläggningar, provrutor och tranché kring S11. Skala 1:100.

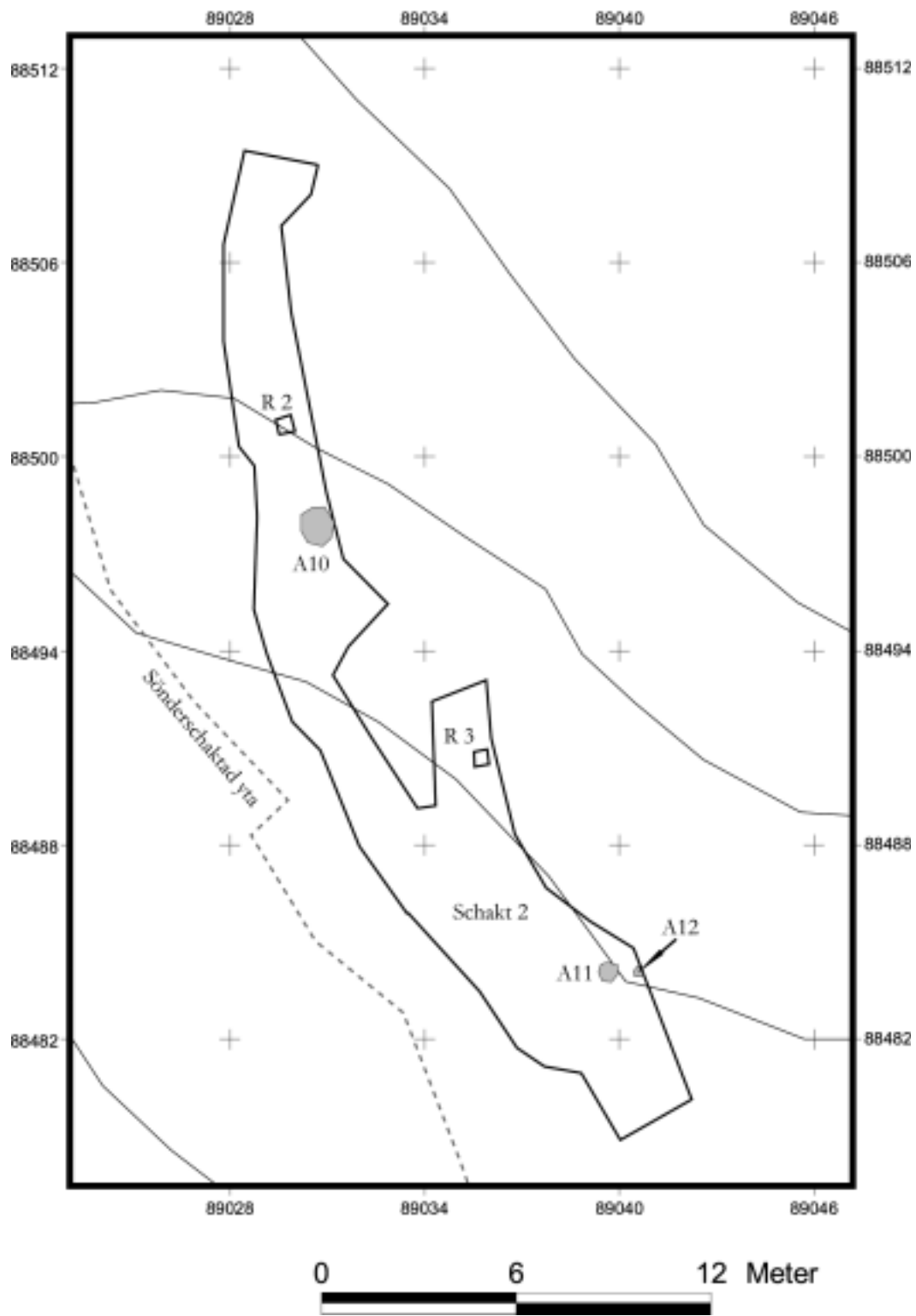
Bilaga 1.6. Detaljplan över anläggningar och provrutor inom fornlämningens södra del. Skala 1:100.

Bilaga 2. Planer RAÄ 239

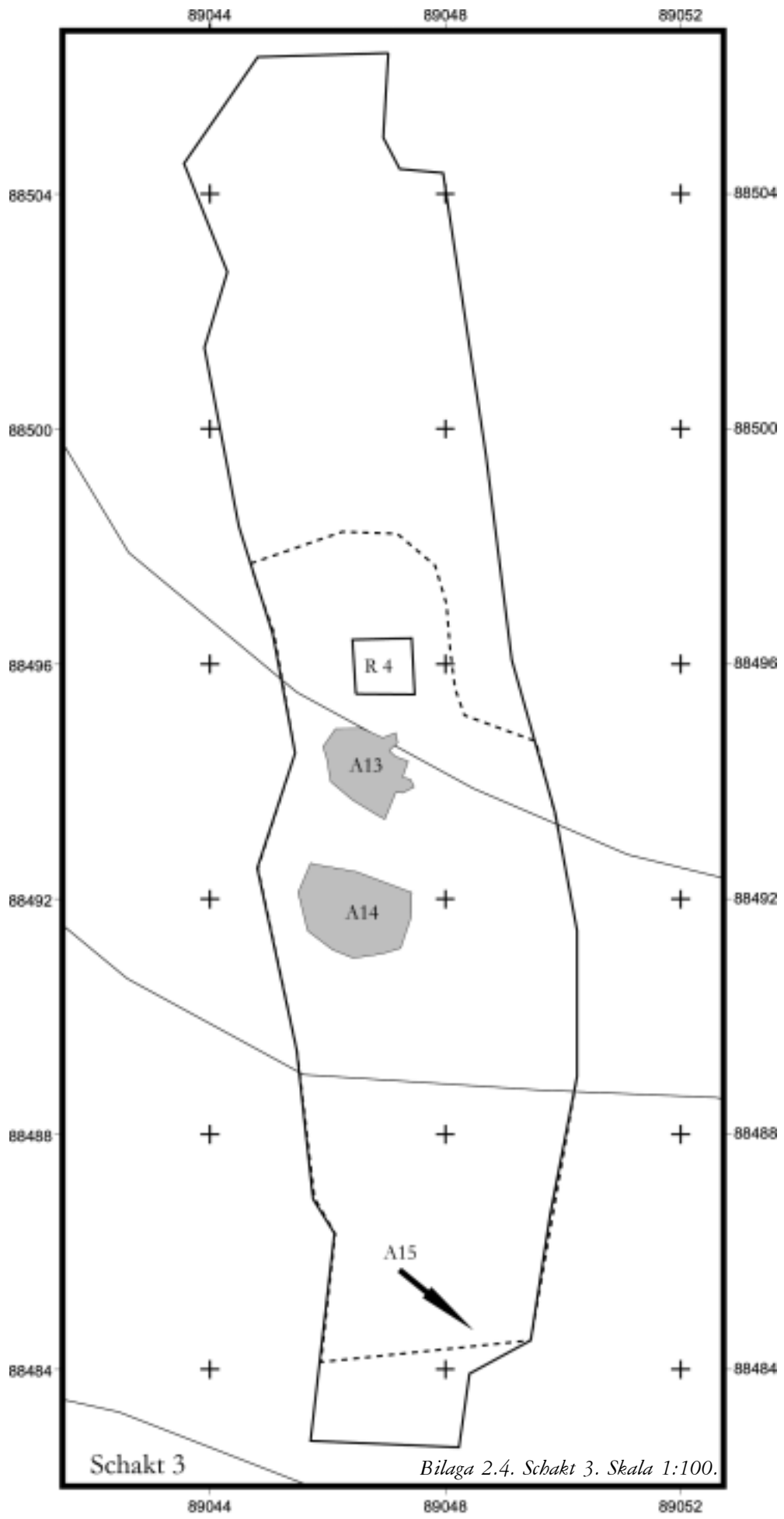

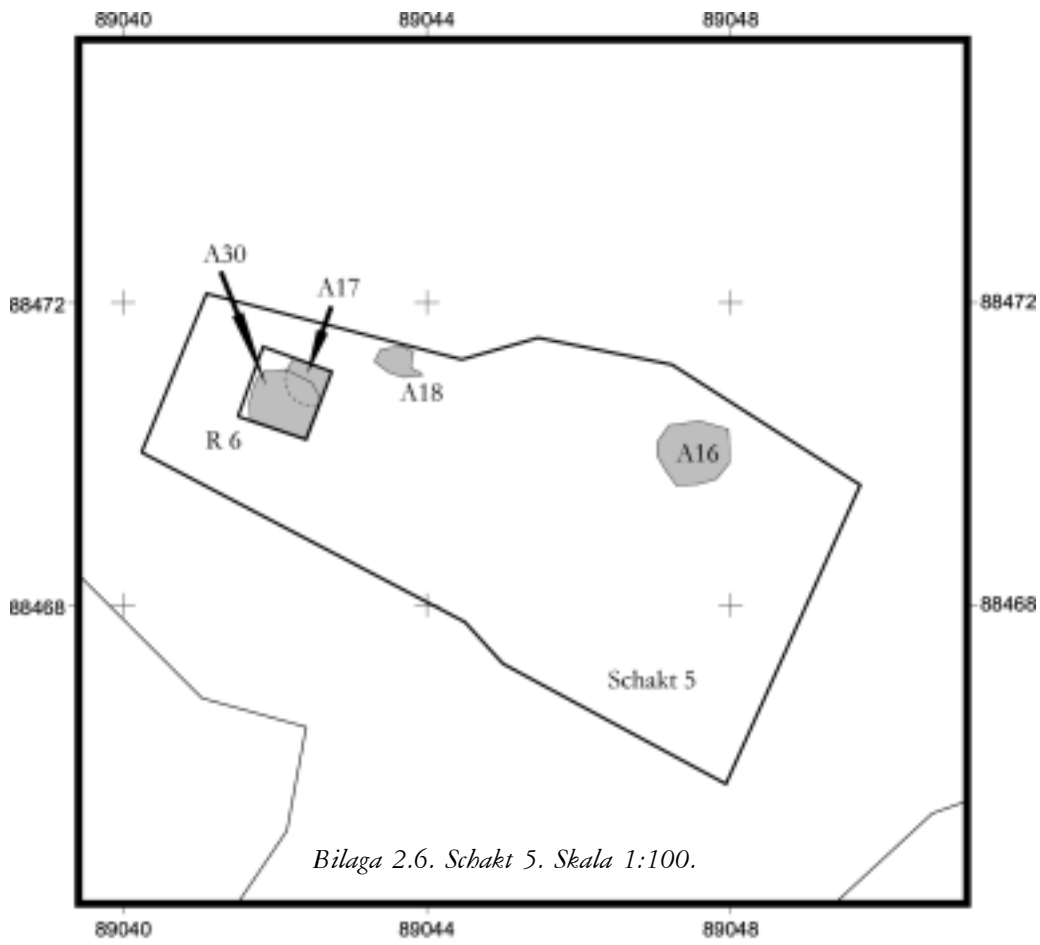
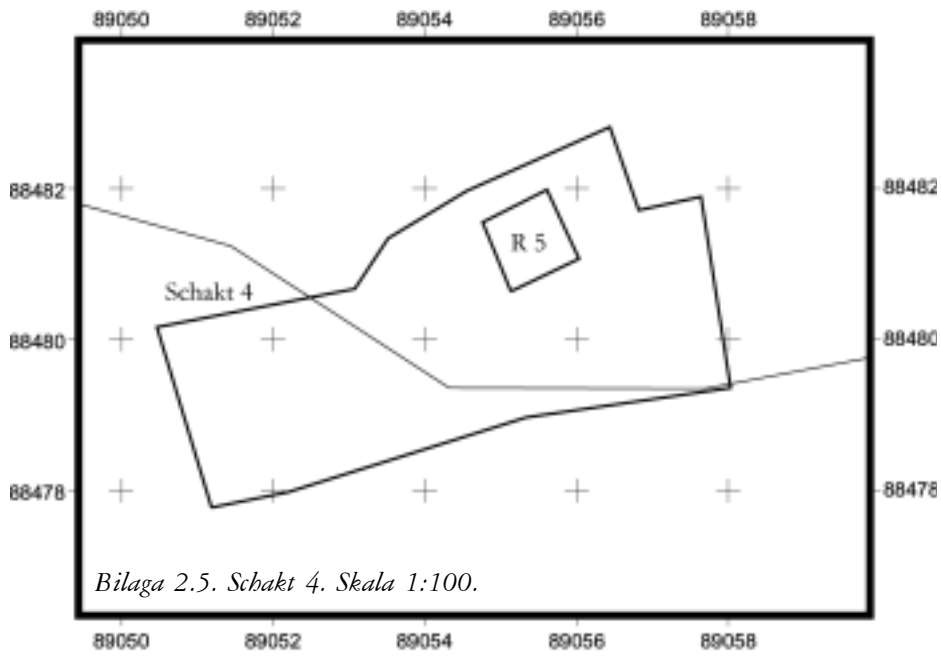

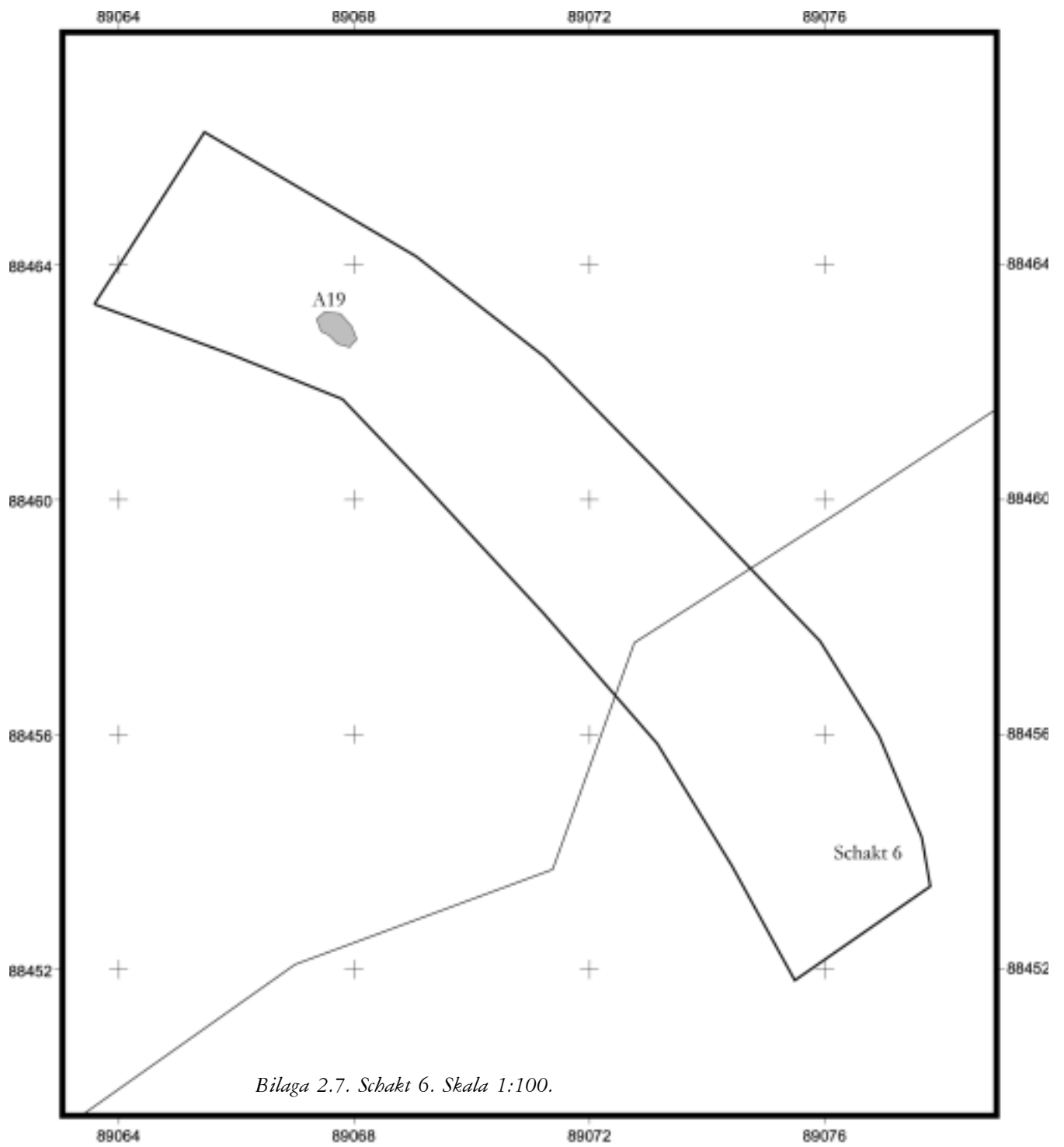
Bilaga 2.2. Schakt 1. Skala 1:100.

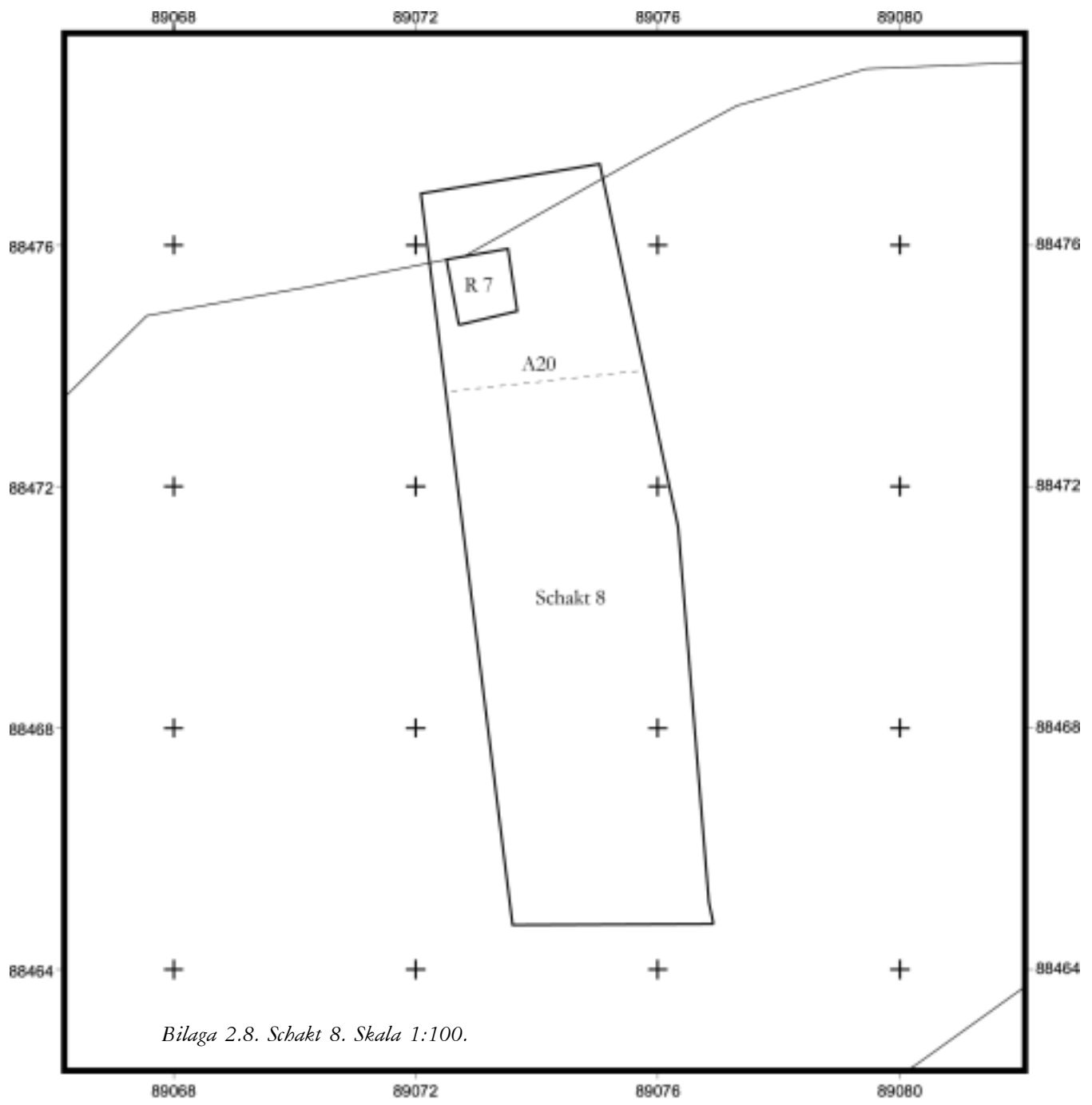

Bilaga 2.3. Schakt 2. Skala 1:100.

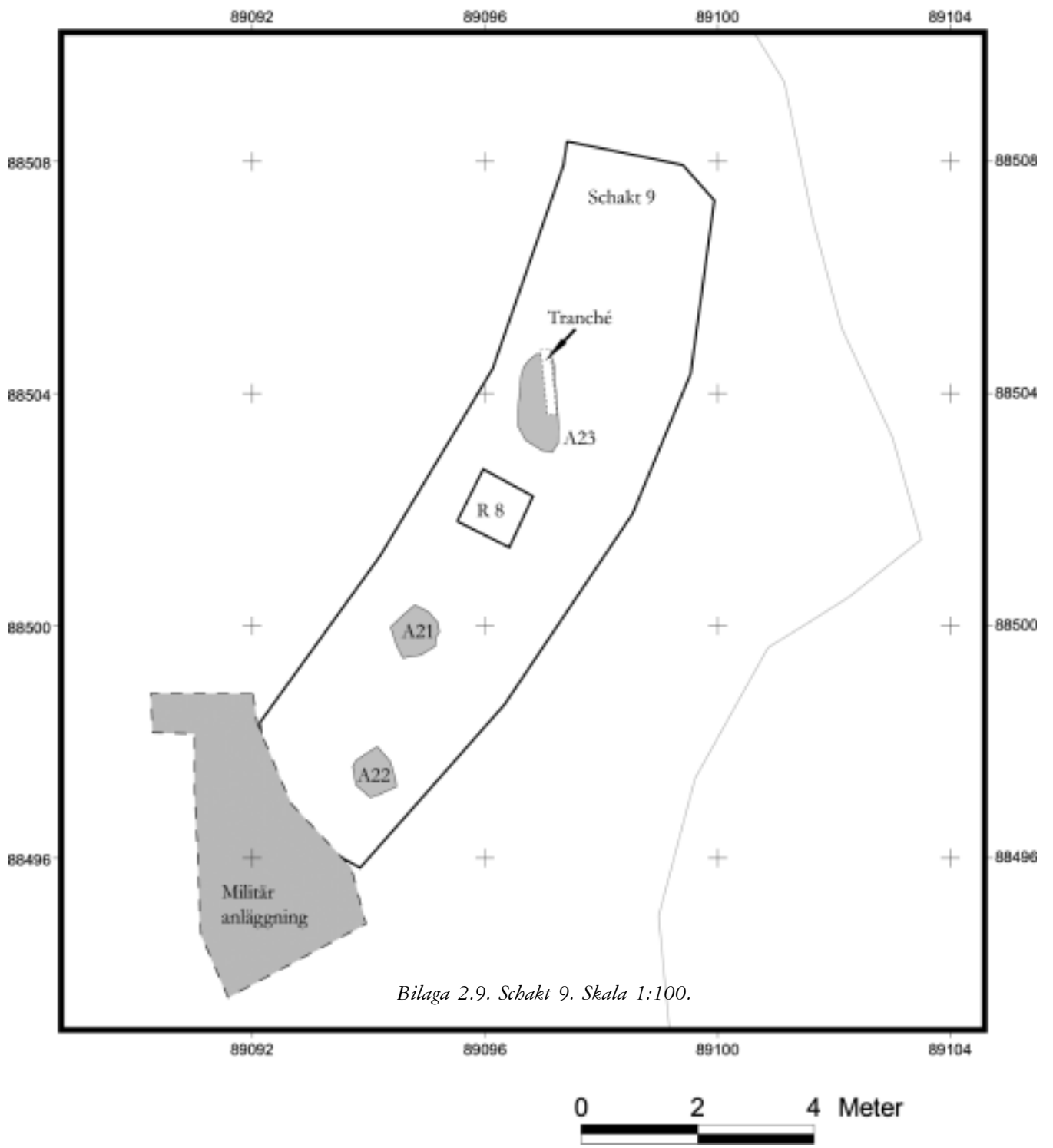

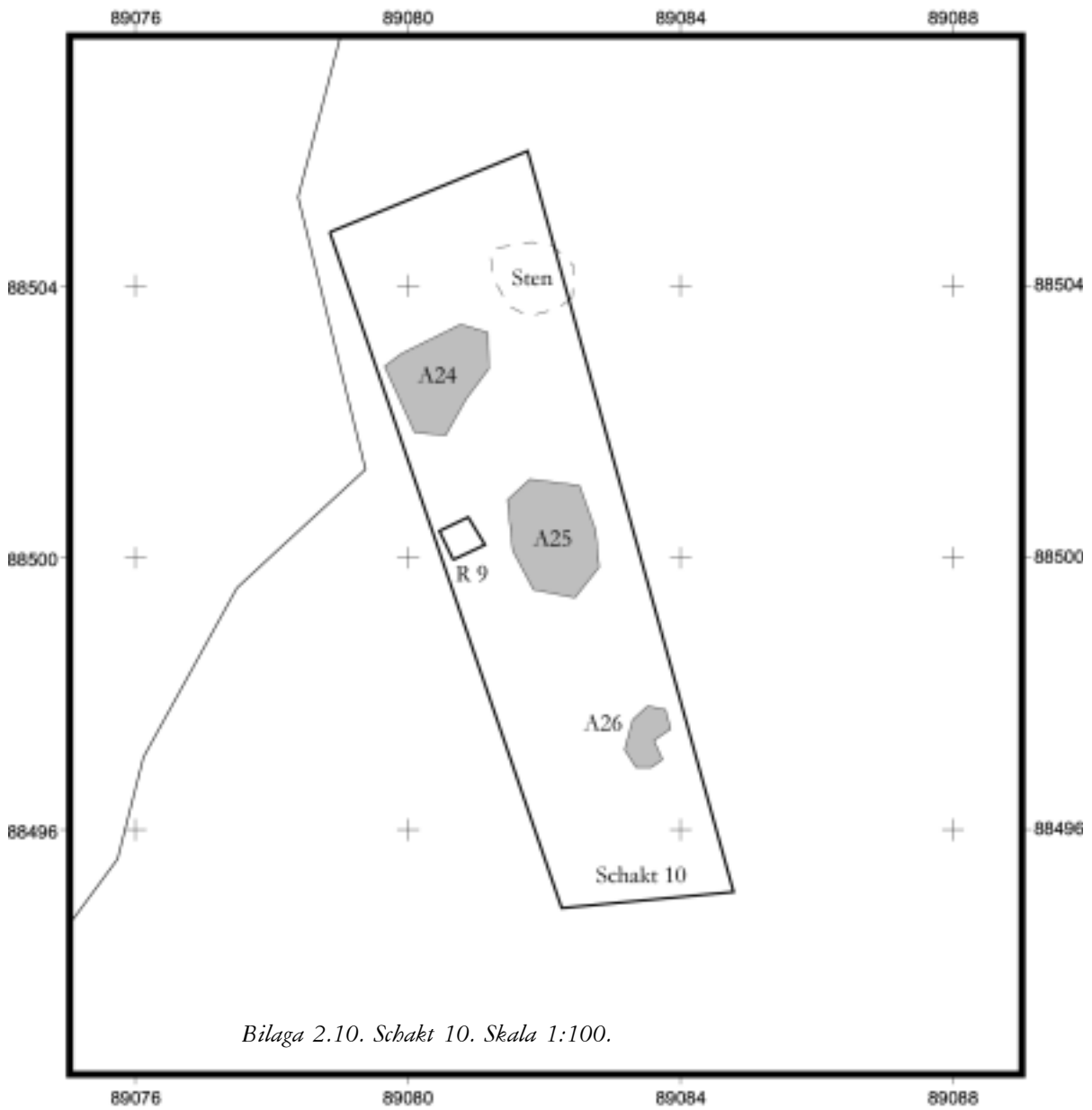

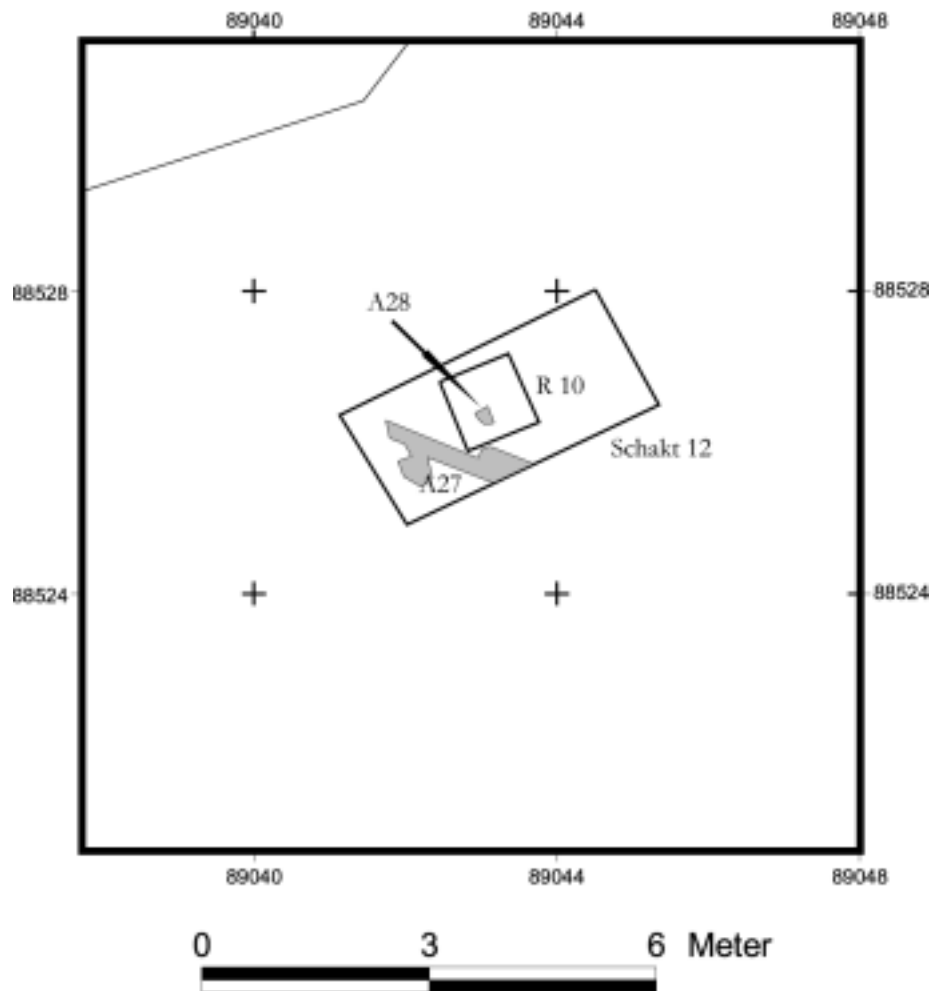
Bilaga 2.8. Schakt 8. Skala 1:100.

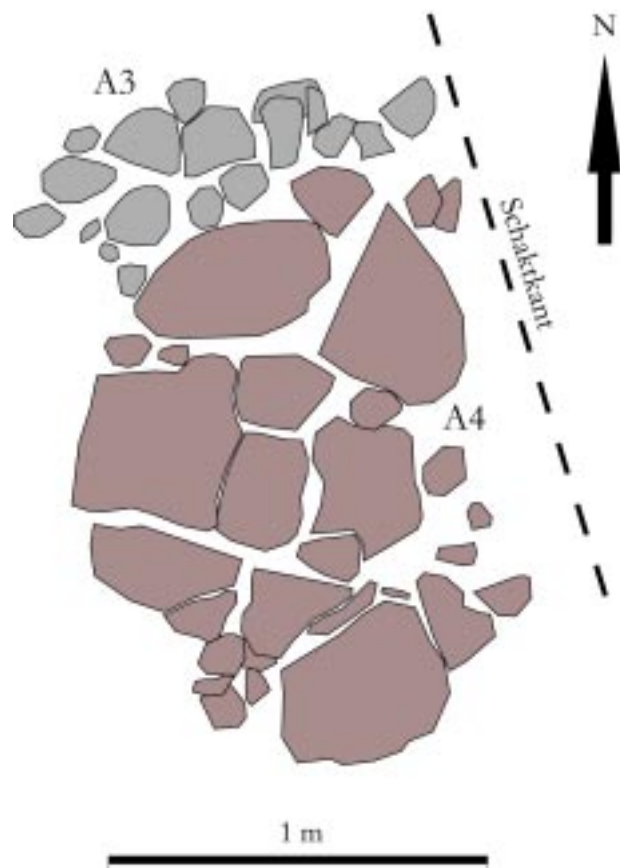

Bilaga 2.9. Schakt 9. Skala 1:100.

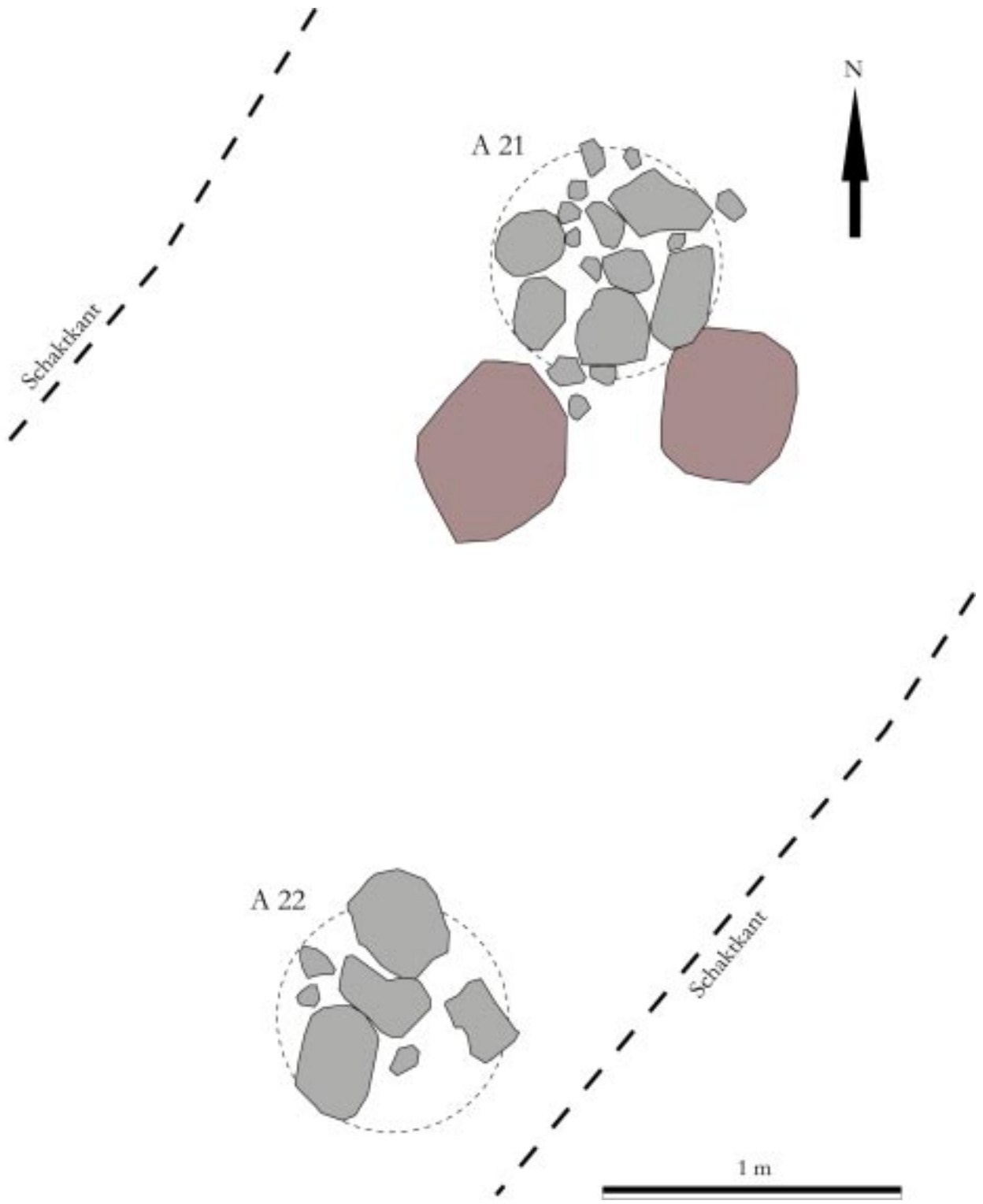

Bilaga 2.11. Schakt 12. Skala 1:100.

Bilaga 2.12. Spisfundamentet A4 samt den eventuella syllstenskanten A3. Skala 1:20.

Bilaga 2.13. A21 och A22. Skala 1:20.

Bilaga 3. Tabeller RAÄ 114

Schakttabell

Sch	Intrasis id	X	Y	Z	Längd m	Bredd m	Djup m	Area m ²	Beskrivning	Anl	Provruta	Fynd
1	1115	88709,65	89079,61	34,06	10,5	10,0	0,2	45,0	0,05 m grässvål, därunder mörkbrun mo och mylla i ytterligare 0,05 m. I den därunder belägna mon påträffades rikligt med skärvig och skarpkantad sten. Enstaka förekomst av kol. Schaktet grävt runt AG 1144. I schaktets NÖ del berg.	A1		
2	1157	88701,33	89079,84	33,73	5,5	4,5	0,3	19,0	0,05 m grässvål, därunder mörkbrun, kulturpåverkad mylla. Rikligt med skärvig och skarpkantad sten.	A2, A16	R1	
3	1166	88693,05	89073,84	32,63	24,5	4,0	0,2	80,0	0,1 m grässvål, därunder myllig mo och i botten ljusbrun grus och sand. I hela schaktet förekomst av skärvig och skarpkantad sten. I schaktets östra del en del av ett skärvenflak (A1.1294).	A3, A15, A20	R4, R5, R10	
4	1273	88684,88	89071,96	31,64	22,0	4,0	0,3	82,0	0,15 m grässvål, därunder grå-brun silt med inslag av grus. I botten ljusbrun mo. I hela schaktet förekomst av enstaka sten, ca 0,4-0,5 m stora. I schaktets Ö del ett skärvenflak (A1.1294).	A20	R3	
5	1305	88711,68	89060,08	34,13	6,0	5,4	0,2	35,0	Berg i dagen direkt under grässvålen från schaktets NV del och 9 m mot SÖ. I den SÖ delen opåverkad mylla och i botten ljusbrun mo.			
6	1322	88700,41	89048,84	34,28	10,5	6,0	0,2	41,0	0,1 m grässvål, därunder mörkbrun mo. I botten grusig, opåverkad mo. I schaktets Ö del berg i botten. Centralt och i V delen av schaktet större stenar, ca 0,4-0,5 m stora.			
7	1336	88696,75	89056,31	33,43	8,0	2,2	0,4	17,0	0,1 m grässvål, därunder mörkbrun mo och grus. I botten rödbrun mo med inslag av grus och småsten. I schaktets S del påträffades en hård (AHI348).	A17		
8	1357	88673,97	89060,79	31,69	5,0	2,0	0,0	8,5	0,1 m grässvål, därunder mörkbrun mo. I botten berg.			

9	1361	88664,88	89067,81	30,48	10,5	7,0	0,3	43,0	0,05 m grässvål, därunder mellanbun, opåverkad mo och silt. Centralt i schaktet en nedgrävning för kabel täckt av tegelsten.			Tegel, plast
10	1418	88648,69	89030,57	32,3	15,5	5,0	0,4	62,0	0,05 m grässvål, därunder mellanbrun mylla och mo med rester av tegel, cement och annat recent material. Under de recenta fyllnadsmassorna påträffades i schaktets SÖ del en hård (AH1442). Mot schaktets NÖ delar framkom i botten berg.	A18	R9	Tegel, murbruk, cement
11	1450	88635,39	89043,02	31,75	18,5	9,5	0,2	90,0	0,05 m grässvål, därunder mörkbrun mo. Ställvis framkom på ca 0,2 m djup berg. I schaktets SÖ och SV del tangerades kanterna av två gravar (AG1508 och AG1872) medan ytterligare en påträffades i schaktets norra del (AG1496).	A4, A5, A11	R2	Tegel, murbruk, cement
12	1529	88632,47	89050,58	31,4	3,5	3,0	0,2	9,5	0,05 m grässvål, därunder berg.			
13	1535	88621,16	89050,06	30,48	12,0	8,0	0,2	52,5	0,05 m grässvål, därunder mörkbrun, kulturpåverkad mo. I schaktets N del en nedgrävning för vattenledning. I schaktet påträffades två gravar (AG1564 och AG1585) samt en hård (AH1555).	A6, A7, A19	R8	
14	1714	88613,57	89057,03	29,71	6,5	7,5	0,4	32,0	Schaktet grävt dirfekt S om militärt skyttevärn. Under 0,05 m grässvål framkom kulturpåverkad mo med inslag av större stenar, ca 0,1-0,3 m stora. I schaktets NV del påträffades två anläggningar vilka preliminärt bedöms vara gravar (AG och AG). Även i schaktets S del framträdde en eventuell grav (AG). I den SÖ delen påträffades recenta föremål som exempelvis en hästsko samt fragment av tegel.	A8, A9, A10		
15	1983	88627,95	89090,32	28,17	0,0	0,0	0,4	15,5	0,1 m grässvål, därunder mörkbrun, krig mo. Spridda fragment av tegel, plast och järn påträffades över hela schaktet.		R6, R7	Tegel, plast

Anläggningstabell

Anl	Intrasis id	Typ	X	Y	Z	Längd m	Bredd m	Höjd/Dj m	Form	Beskrivning	Fynd	Anm
1	1144	Stensättning	88706,11	89081,96	33,96	7	5	0,4	Rund	Stensättning med 0,3-1,6 m stora stenar. Stensättningens kantstenar stora och väl synliga före schaktning. Anläggningen endast partiellt avtörvad. Vid schaktning framkom en sydport, ca 1,5 x 1,75 m stor i vilken fragment av förhistorisk keramik påträffades. Då keramikfragmenten var av samma karaktär och bland annat utgjordes av en botten- och en mynningsbåt, kan det antas att ett helt käl har varit placerad inom begränsningen för sydporten.	A-keramik	Sydport
2	1213	Stensättning	88700,6	89080,52	33,45	2,5	2	0,1	Rund	Anläggningen ej synlig ovan mark. Endast delar av stenpackningen intakt, men sannolikt har den ursprungliga formen varit rund. Stenstörlek ca 0,1-0,35 m. Centralt var fyllningen mer sotig vilket indikerar att anläggningen utgör en brandsgrav.		
3	1257	Stensättning	88689,55	89082,55	32,52	3,5	3,5	0,3	Rund	Anläggningen synlig ovan mark form av enstaka övertorvade stenar. Vid schaktning avtörvades uppskattningsvis halva anläggningen, varvid en välvd stenpackning bestående av 0,2-0,9 m stora stenar framkom. Anläggningens status något osäker då dess utbredning korrelerar med det omkringliggande skärvtansflaket A20 och skulle även kunna vara en del av detta.		
4	1496	Stensättning	88638,81	89042,05	32,07	3,1	3,1	0,2	Rund	Anläggningen ej synlig ovan mark. Vid schaktning framkom en väl avgränsad kantkedja bestående av 0,3-0,9 m stora stenar och innanför denna en stenpackning med 0,1-0,4 m stora stenar. Anläggningen ej helt avtörvad.		Tidigare nr 40
5	1508	Stensättning	88632,68	89038,85	31,83	3	3,5	0,4	Rund	Anläggningen synlig ovan mark och påträffad vid den tidigare arkeologiska utredningen. Synlig som en tydligt markerad, rund välvning med enstaka , 0,3-0,9 m stora stenar i ytan.		Tidigare nr 51

6	1564	Stensättning	88619,88	89052,06	30,46	5,1	2,7	0,1	Oval	Anläggningen ej synlig ovan mark. Stenpackning bestående av 0,1-0,7 m stora stenar med en fyllning av mo. Graven orienterad i NV-SÖ.		
7	1585	Stensättning	88616,66	89048,76	30,75	5,6	5,6	0,3	Rund	Anläggningen synlig som en svagt välvd rundning ovan mark, omgärdad av militära skyttevärm i V, S och Ö. Stenpackningen delvis framrensad och bestod av 0,1-0,2 m stora stenar med en fyllning av mörkbrun mo. Kantstenarna något större än övriga stenar i packningen, ca 0,2-0,3 m stora.		Tidigare nr 42
8	1735	Stensättning	88614,61	89055,76	29,75	1,25	1,25	0,1	Oval	Anläggningen ej synlig ovan mark. Framkom vid schaktning som en gles stenpackning med 0,1-0,45 m stora stenar, och fortsätter sannolikt mot NNV, under det militära skyttevärmnet. Anläggningen kan eventuellt vara skadad och dess status och utbredning osäker. Graven orienterad i NNV-SSÖ		
9	1741	Stensättning	88615,1	89056,57	29,88	2,6	1,3	0,1	Rund	Anläggningen ej synlig ovan mark och endast delvis avtorvad. Framkom som en gles stenpackning med 0,1-0,3 m stora stenar. I stenpackningen påträffades förhistorisk keramik samt brända ben.	A-keramik, br ben	
10	1746	Stensättning	88610,89	89056,59	29,58	2,9	1,8	0,2	Rundad	Anläggningen synlig ovan mark i form av enstaka, övertorvade stenar. Gles stenpackning bestående av 0,1-0,7 m stora stenar, Fyllning av mörkbrun mo. Endast halva anläggningen uppskattas ha framrensats.		

11	1872	Stensättning	88629,01	89046,2	31,42	7,8	6,7	1	Rund	Anläggningen synlig ovan mark som en tydligt markerad, övertorvad välvning med enstaka stenar. På toppen av anläggningens norra del var ett militärt skyttevärn uppfört. En tranché grävdes från anläggningens centrala del mot syd, varvid en sydport påträffades, ca 1,75 m i diam. Centralt framkom en stenpackning under ett ca 0,3 m tjockt fyllnadslager bestående av mörkbrun mo. Eventuellt utgör den inre stenpackningen ett kärnröse. Stenar till en kantkedja påträffades schaktkanten i NV.	Sydport. Tidigare nr 41(?)
12	1955	Stensättning	88693,03	89046,92	34,38	4	4	0,5	Tresidig	Anläggningen synlig ovan mark som en övertorvad, tresidig stenättning med 0,5-1,6 m stora stenar. Anläggningen kom endast att delvis avtorvas men består även centralt av en stenpackning. Mot Ö och SÖ är anläggningen belägen direkt på berg.	
13	200001	Stensättning	88666,02	89029,73		9	8,5	1	Rund	Beskrivning hämtad ur FMIR: "Stensättning, rund, ca 9 m diam och ca 0,40 m h. Lättövermossad fyllning (g/tes) av i allm 0,5-0,7 m st stenar, flerablock, 1 m st. Kantkedja, rest av, ca 0,40 m h, av i allm 0,7-1 ml stenar. Mycket skadad."	R.Å.Å 114:1. Tidigare nr 50
14	200002	Stensättning	88685,69	89038,38		5	4,7	0,6	Rund	Stensättningen bestående av 0,5-1,5 m stora, övermossade stenar belägna delvis på berg. De östrar delarna skadade och anläggninge något oregelbunden till formen.	
15	1189	Härd	88692,18	89073,84	32,2	0,8	0,7		Rund	Fyllning av sotig morän med inslag av skärvig sten. Belägen i ljusbrun morän.	
16	1226	Härd	88700,1	89078,64	33,31	0,7	0,7		Rund	Fyllning av svart, sotig mo med inslag av skärvig och skörbränd sten. Belägen i kulturpåverkad, mörkbrun mo.	
17	1348	Härd	88695,81	89056,72	33,17	0,6	0,6		Rund	Kraftigt sotfärgad med skärvig och skörbränd sten. Tydligt avgränsad mot omkringliggande ljusbrun, grusig mo.	

18	1442	Härd	88645,22	89030,68	31,96	1,1	1	Rundad	Fyllning av sotig mo med enstaka kol samt skärväg och skörbränd sten. Belägen i röd-brun grusig sand.		
19	1555	Härd	88621,72	89047,48	30,65	1,3	1,1	Rundad	Fyllning av sotig mo med enstaka inslag av kol. Belägen i kulturpåverkad mo.		
20	1294	Skärvestensflak	88684,45	89081,2	31,63	10	8	Ej känt	Skärvestensflak bestående av svart, sotig och kolbemängd mo med riklig förekomst av skärväg och skörbränd sten. Anläggningen påträffades i två schakt och dess faktiska utbredning inte helt fastställd. En grav (A3) av osäker status belägen i anslutning till skärvestensflaket i norr. Eventuellt kan graven ha ett samband med A20.		Fyra st provrutor grävda i anl: R3, 4, 5 & 10.
21	2045	Röjningsröse	88627,15	89073,35	28,58	14,5	4	Oval	Recent röjningsröse med sprängsten och tegel synligt i ytan.		

Bentabell

Intrasis id	Ruta	Stück	Schakt	Anl	Vikt	Antal	Obest	Vikt	Anm
200082	10	4			3	9	9	3	Brända ben från oidentifierad djurart. Väl bränt med riktigt kärna och sotig yta.

Fyndtabell

Fynd nr	Intrasis id	Name	Fyndnr	Material	Sakord	Vikt g	Antal	Fragmente ringsgrad	Anmärkning	Påträffat i sch/ant nr	Påträffat i provrutorna nr/stick
1	200068	Keramik	1	A-keramik	Kärl	19	2	Fragment			5/3
2	200069	Keramik	2	A-keramik	Kärl	12	3	Fragment			4/4
3	200070	Keramik	3	A-keramik	Kärl	2	2	Fragment			1/2
4	200071	Keramik	4	A-keramik	Kärl	2	1	Fragment			4/4
5	200074	Keramik	7	A-keramik	Kärl	60	6	Fragment	2 st bottenbitar	2/1	
6	200075	Keramik	8	A-keramik	Kärl	3	1	Fragment	Bokfragment, strukna	2/1	
7	200076	Keramik	9	A-keramik	Kärl	10	1	Fragment	Mynningsbit, struken	2/1	
8	200077	Bränd lera	10	Bränd lera		1	1	Fragment			11/2
9	200078	Bränd lera	11	Bränd lera		1	2	Fragment			8/1
10	200079	Bränd lera	12	Bränd lera		2	4	Fragment			1/2
11	200080	Tegel	13	Tegel	Taktegel	17	2	Fragment			11/1
12	200081	Järn	14	Järn	Hästsko	55	1	Defekt	Rensfynd Ö om A10	14/-	
13	200082	Ben	15	Bränt ben		4	10	Fragment			10/4
14	200083	Ben	16	Bränt ben		0	0		Ej tillvarataget	14/9	
15	200084	Keramik	17	A-keramik	Kärl	0	0		Ej tillvarataget	14/9	

Ruttabell

Ruta	Intrasis id	X	Y	Z	Storlek	Säll	Stück	Beskrivning	Fynd
1	200004	88702,17	89079,94	33,53	1x1	X	1	Brun myllig mo med inslag av grus och sten, ca 0,05-0,1 m stora. Enstaka kolstränk.	
					1x1	X	2	Samma som St 1. Enstaka kolstränk. Mot botten av sicket inslag av sandig och grusigt morän.	Br lera, A-keramik
					1x1	X	3	Sandig morän med enstaka inslag av mo. I NV något sotigt.	
					1x1	X	4	Sandig, opåverkad morän.	
2	200009	88628,73	89040,46	31,39	1x1	X	1	Sandig, brun mo med inslag av småsten, ca 0,05-0,15 m stora. Omrörd fullt ut med recenta inslag såsom plast.	Plast, tegel.
					1x1	X	2	Sandig, ställvis grusig morän med inslag av mo och mindre stenar, ca 0,05-0,1 m stora. Inslag av recenta fynd såsom plast.	Plast, tegel.
					1x1	X	3	Sandig, ställvis grusig morän med inslag av mo och mindre stenar, ca 0,05-0,1 m stora. Inslag av recenta fynd såsom plast.	Plast, tegel.
					1x1	X	4	Grusig och sandig opåverkad morän.	
3	200014	88679,92	89081,87	31,4	0,5x0,5	X	1	Mörkbrun mylla.	
					0,5x0,5		2	Mörkbrun morän med inslag av sand.	
					0,5x0,5		3	Mörkbrun mo med inslag av skärvig och skarpkantad sten.	
					0,5x0,5		4	I den N delen gulbrun sandig morän. I övrigt mörkbrun lerig mo.	
					0,5x0,5		5	Opåverkad grus och sand.	
4	200020	88686,46	89084,01	32,09	0,5x0,5	X	1	Mörkbrun mo med inslag av grus och sand.	
					0,5x0,5		2	Mörkbrun mo med inslag av grus och sand. Rikligt med skärvig och skörbränd sten.	
					0,5x0,5		3	Mörkbrun, sandig mo med skärvig och skörbränd sten.	A-keramik
					0,5x0,5		4	Mörkbrun sandig mo med skärvig och skörbränd sten.	A-keramik
5	200025	88687,36	89081,64	32,18	0,5x0,5	X	1	Mörkbrun, stenbemängd mo.	
					0,5x0,5		2	Mörkbrun silt med inslag av sand.	A-keramik
					0,5x0,5		3	Mellanbrun silt med inslag av sand och grus.	
					0,5x0,5		4	Beige, opåverkad sand med inslag av grus och mindre stenar.	
6	200030	88629,19	89094,03	28,09	1x1	X	1	Brun, myllig mo med inslag av sand. En större skarpkantad sten, ca 0,05x0,1 m stor.	
					1x1	X	2	Brun mo. I S och SV berg.	
					1x1	X	3	Brun mo. I botten berg.	
7	200034	88626,11	89089,11	27,74	1x1	X	1	Mo med inslag av mylla.	
					1x1		2	Mo. I botten opåverkad grus.	
8	200037	88620,62	89048,36	30,55	1x1	X	1	Mörkbrun, kulturpåverkad mo med 0,05 m stora stenar.	Br lera
					1x1	X	2	Kulturpåverkad mo med 0,05 m stora stenar.	
					1x1	X	3	Mörkbrun, fläckvis ljusbrun, mo med inslag av 0,1-0,15 m stora stenar.	
					1x1	X	4	Mörkbrun till ljusbrun mo med inslag av sand.	
					1x1	X	5	Röd-brun sandig mo med inslag av grus.	
					1x1		6	Röd-brun sandig mo. I botten opåverkad morän.	

9	200044	88642,57	89031,03	31,99	0,5x0,5	1	Gråbrun matjord med inslag av grus och sand.	
				0,5x0,5		2	Gråbrun mo med inslag av grus.	
				0,5x0,5		3	Grå-brun mo med inslag av grus. I botten av sticket grus och sand.	
				0,5x0,5		4	Röd-brun, grusig sand med inslag av mindre stenar.	
				0,5x0,5		5	Röd-brun grusig sand.	
				0,5x0,5		6	Sand med inslag av mindre stenar.	
				0,5x0,5		7	Brun-beige, opåverkad sand med enstaka skarpkantad sten	
10	200052	88688,46	89080,7	32,2	0,5x0,5	1	Mörkbrun mo med sot samt rikligt med skärvig och skörbränd sten.	
				0,5x0,5		2	Brun-svart mo med riklig förekomst av skärvig och skörbränd sten.	
				0,5x0,5		3	Svart-brun mo samt rikligt med skärvig och skörbränd sten.	
				0,5x0,5		4	Svart-brun mo med skärvig och skörbränd sten.	Br ben
				0,5x0,5		5	Gul-beige, opåverkad sand.	
11	200058	88676,04	89074,29	30,87	1x1	1	Brun mo med inslag av lera. Ställvis sand. Fynd av tegel och taktegel samt recent organiskt material, sannolikt läder.	Tegel, taktegel, org mtrl.
				1x1		2	Brun mo med inslag av lera samt ställvis sand och mjåla. Enstaka stänk av kol mot botten av sticket.	Br lera
				1x1		3	Brun, flammig mo med inslag av ljusbrun mjåla. I SV enstaka stänk av kol.	
				1x1		4	I S brun mo med stänk av lera, i övrigt opåverkad ljusbrun mjåla.	
				1x1		5	Två fläckar av brun, fet mo med stänk av kol. I övrigt opåverkad mjåla.	
				1x1		6	Ljusbeige, opåverkad mjåla.	
12		88673,26	89066,5	31,15	1x1	1	Mörkbrun lera med enstaka stänk av kol.	
				1x1		2	Opåverkad ljusbrun lerig mo.	
13	1867	88625,83	89045,91	30,96	Tranché		Tranché grävd från den centrala delen av A11 och vidare mot syd. Fyllningen utgjordes av mörkbrun mo. I schaktets N del framkom en stenpackning bestående av 0,1-0,7 m stora stenar. I den S delen framkom, i anslutning till anläggningens välvning mot N, en sydport bestående av 0,2-0,45 m stora stenar.	

Bilaga 4. Tabeller RAÄ 239

Schakttabell

Sch	Intrasis id	X	Y	Z	Längd m	Bredd m	Djup m	Area m ²	Beskrivning	Anl	Provruta
1	201	88535,3	89025,4	27,41	15,05	4,1	0,1-0,2	54,53	Bevuxet med sly och gräs (0,1-0,15 m tjockt). Därunder ett gråsoigt lager av moig morän i hela schaktet, vilket sannolikt är ett kulturlager. Beige morän kan skyvtas i norra delen.	1-9, 29	1
2	354	88493,48	89030,14	24,40	32	4,6	0,1-0,3	99,87	Grässvål 0,1-0,15 m tjockt lager, därunder framkom gråbrun sotig mo med enstaka skärersten i hela schaktet (kulturlager).	10, 11, 12	2, 3
3	392	88493,75	89047,50	24,95	23,9	5,2	0,1-0,35	97,27	Gråsbevåxt. I norra änden fanns uppslängd sten som tolkades vara från historisk tid (sannolikt 1900-tal). Under grässvålen, 0,1 m tjock, framkom ett gråsoigt fyndförande lager (A15). Skärvig och skörbränd sten fanns i hela schaktet.	13, 14, 15	4
4	417	88480	89054,2	24,75	7,2	3,6	0,15-0,35	20,27	Gråsbevåxt. Under grässvålen, 0,1 m tjockt, framkom ett fyndförande lager av brungrå morän. Detta tolkas vara ett kulturlager. Beige morän kan ses i SV.		5
5	428	88469,4	89045,0	23,95	9	4,4	0,15-0,2	31,98	Torr/mylla ca 0,1-0,15 m tjockt, därunder brungrå mo-moig morän med skärvig och skörbränd sten i hela schaktet. Detta tolkas vara ett kulturlager.	16-18, 30	6
6	526	88460,4	89070,8	22,7	17,4	3,1	0,15-0,3	54,17	Under grässkiktet påträffades ett enskiktat lager med 0,1 m stora stenar i hela schaktet. Detta lager tolkas ha samband med flygfältet. Därunder påträffades enstaka skärersten i leran. En tolkning görs att man planat ut marken och lagt på stenmattan i sen tid. Man har då sannolikt förstört ett kulturlager till att endast idag vara tunt och fragmentariskt.	19	

7	553		88455,9	89082,3	22,25	9,1	3,7	0,4	33,12	Under grässkiktet påträffades ett enskiktat lager med 0,1 m stora stenar i hela schaktet. Detta lager tolkas ha samband med flygfältet. Därunder matjord med enstaka stänk av br lera. En tolkning görs att man planat ut marken och lagt på stenmattan i sen tid. Man har då sannolikt förstört ett kulturlager till att endast idag vara tunt och fragmentariskt.		
8	560	88470,95	89074,45	22,9	12,5	3,5	3,5	0,2-0,3	41,52	Beväxt med sly och gräs. Hela schaktet är täckt med samma slags matta som i schakt 6-7. Därunder vidtog ett diffust lager med moig silt (enstaka br lera), vilket vara ett förstört kulturlager (som i schakt 6-7). Detta lager var främst märkbart i norra delen A 20, som avtog mot söder.	20	7
9	657	88501,35	89095,9	25,4	12,9	3,25	3,25	0,6-1	40,32	Schaktet är beläget omedelbart norr om och i direkt anslutning till ett militärt kanonvärm med ingång. I schaktets södra ände fanns påfört material, ca 0,6 m tjockt. Därunder vidtog lerig mo med enstaka sot och kol samt stänk av bränd lera. Detta bedöms vara ett kulturlager och finns bevarat ända fram till kanonvärmets. I schaktets centrala del grävdes ca 0,3 m bort av kulturlagret. Där lades en provruta som var 0,3 djup. Detta innebär att kulturlagret på denna del är ca 0,55 m tjockt.	21, 22, 23	8
10	682	88500,1	89081,9	25,6	10,9	3,1	3,1	0,2-0,5	30,6	Ytan bevoxen med tår sly. Under vegetationsskäret 24-26 och mylla, ca 0,1-0,15 m tjockt, fanns brun mo, ca 0,05-0,1 m tjockt som tolkas vara ett tunt kulturlager. Därunder vidtog siltig morän.	24-26	9
11	650	88494,6	89108,7	24,2	4,1	2,7	2,7	1	9,88	Hela schaktet är fullt med block och stenkross ända ner till botten. Stenstorlek: 0,2-1,2 m. Yta tolkas vara utgrävd i sen tid.		

12	642	88526,4	89043,15	27,8	3,75	1,75	0,25	6,39	Gräsbevuxen yta. Omedelbart under det 0,1 m tjocka myllan finns ett fyndförande kulturlager. Kulturlagret var ca 0,4 m tjockt. I södra delen av schaktet framkom en del av en husgrund.	27, 28	10

Bentabell

Intrasis id	Ruta	Stöck	Schakta	Ant	Vikt	Antal	Häst	Vikt	Nöt	Vikt	Får/Geet	Vikt	Gris	Vikt	Obest	Vikt	Anm
200233	13	1			49,0	11			4	38,1	2	6,6			5	4,3	
200255	13	1			0,6	1									1	0,6	BRÄNT
200254	13	2			7,0	2			1	0,8	1	6,2					Nöt BRÄNT
200253	13	3			6,1	1			1	6,1							Tuggad
200252	13	5			0,1	1									1	0,1	BRÄNT
200250	14	2			8,9	2			1	7,4	1	1,5					BRÄNT
200249	16	2			0,5	1					1	0,5			2	0,7	BRÄNT
200248	17	1			0,7	2									1	0,5	BRÄNT
200247	17	2			0,5	1									1	0,3	BRÄNT
200246	18	1			0,3	1									1	0,2	
200245	19	1			1,4	2					1	1,2			11	5,7	
200243	19	3			5,7	11									11	10,7	
200242	19	4			10,7	11									11	10,7	
200241	19	5			2,6	12							5	1,6	7	1,0	
200240	20	1			18,7	11	1	2,1	1	12,6					9	4,0	
200239	20	2			11,0	3			1	8,4					2	2,6	
200238	20	3			14,3	5			2	12,1	1	0,4			2	1,8	
200237	20	4			0,2	2									2	0,2	
200235	20	5			27,2	6			1	20,3					5	6,9	
200234	20	7			0,9	1									1	0,9	Ska sitta ihop BRÄNT
200251					100,2	25,7	1		1	25,7							
200256			10		829	14,5	2	12,5							1	2,0	
200257			12		0,1	1									1	0,1	BRÄNT
200258					1066	0,6	1				1	0,6					
200259					1066	7,8	1		1	7,8							tuggad
200260					1066	0,7	2								2	0,7	
200261					239	3,1	1				1	3,1					BRÄNT
200262			2		7,6	1	1	7,6									
200263					669	7,5	1		1	7,5							
200264			1		71,7	1			1	71,7							fler fragment från ett ben
200266			12		112,8	2			2	112,8							

Anläggningsstabell

Anl	Intrasis id	Typ	X	Y	Z	Längd m	Bredd m	Höjd/Dj m	Form	Beskrivning	Fynd
1	285	Stenansamling	88541,89	89023,85	28,47	1,6	1,3		Rundad	Tämligen väl avgränsad men fortsätter vidare utanför schakt i norr och väst. Stenarna är rundade och skarpkantade, ca 0,15-0,4 m stora. Fyllning: morän	Br lera
2	279	Stosphäll	88539,25	89023,6	28,2	0,5	0,4		Oval	Fyra vävgränsade stenar, där två är skärviga.	Keramik (A-gods)
3	316	Syllp	88538,2	89026,1	28,3	1,1	0,4		Oval	Ansamling med 0,1-0,15 m stora rundade och skarpkantade stenar. Ligger dikt an mot A4.	Tegel, keramik (BII-4-gods)
4	292	Spisfundament	88537,44	89026,3	28,2	1,4	1,1		Rund	Vävgränsad med 0,1-0,4 m stora skärviga och skarpkantade stenar. Fyllning: gråbeis mo. Ligger med plåna stenytor uppk. Ingår i A3.	Tegel, br lera, lerklining
5	261	Stosphäll	88538,2	89025,0	28,2	0,75	0,6		Rundad	Ses stenar, 0,15-0,4 m stora, bildar en cirkel. Sannolikt skoningsstenar till stolpe. Ingen färgskilnad kan ses mln stenarna och omkringliggande kulturlager.	Stengods, br lera
6	310	Hård	88537,65	89023,4	28,0	0,7	0,5		Rundad	Tydlig ansamling med skärven in till större block. Stenstorlek: 0,1-0,2 m, block 0,6x0,4 m stort	
7	254	Stosphäll	88535,7	89025,9	28,0	0,75	0,75		Rund	Vävgränsad anl med 8 stenar (0,15-0,35 m i diam). Enstaka är skarpkantade, andra rundade. Ingen färgskilnad kan ses mln stenarna och omkringliggande kulturlager.	
8	230	Hård	88534,55	89027,26	27,8	0,8	0,65		Rund	Sottig yta med två stenar (0,15x0,2 m stora) samt enstaka mindre, skärviga stenar. Ligger i brungrå moig morän	
9	239	Stenansamling	88533,2	89024,6	27,8	1,24	0,8		Oregelbundet oval	Vävgränsad anl med 0,1-0,25 m stora stenar. Fortsätter vidare utanför schakt i väster. Fyllning: brungrå mo.	Tegel, slaggskälla, ben
10	200267	Hård	88497,9	89030,7	25,2	1,2	1		Rund	Vävgränsad ansamling skärvig och skörbränd sten. Ligger i ett soget lager.	Br lera
11	487	Hård	88484,1	89039,6	24,5	0,7	0,6		Rund	Vävgränsad ansamling skärv- och skörbränd sten.	Br lera
12	494	Stosphäll	88484,05	89040,8	24,6	0,3	0,25		Rund	Vävgränsad. Fem rundade och 0,1 m stora stenar. Ingen färgskilnad mln stenarna och det omkringliggande lagret	
13	457	Röjsten	88494,2	89046,5	26,6	1,55	1,15		Rundad	Ansamling med 0,3-0,5 meter stora stenar. Inga fynd tillvaratagna.	Butelglas, järnspök
14	476	Röjsten	88491,7	89046,45	26,15	2	1,5		Rundad	Som A 13	
15	439	Kulturlager	88491,2	89047,4	25,05	14,1	5,2		Oregelbunden	Mörkt grå moig morän - syntes tydligt mot den omkringliggande moslönen. Skärvig och skörbränd sten fanas i hela lagret. Ligger i sydslutning.	Lerklining, keramik (A-gods)
16	516	Stenansamling	88470,05	89047,50	23,85	0,9	0,8		Rund	Ansamling 0, 1-0,15 m stora rundade stenar. Något oklar begränsning.	
17	636	Hård	88470,95	89042,41	23,8	0,57	0,54		Rund	Skörbränd stenar med sot och kol i hörnet på rutan. Härden fortsätter utanför rutan. Anläggningen kan vara större då ovanliggande lager med ben mo fanas i direkt anslutning till densamma (intrasis id 770).	

18	499	Stofphål	88471,3	89043,6	23,95	0,6	0,4	Rundad	Ansamling 0,1 m stora stenar. Välvgränsad. Ingen färgskillnad i fyllningen gentemot omkringliggande mo/lera.	
19	542	Hård	88462,9	89067,7	22,8	0,7	0,4	Oval	Välvgränsad mötkefärgning (grå silt) med skärniga och skörbrända stenar i SO-delen. Belägen i brun silt. Sannolikt botten av en anläggning.	
20	567	Lager	88475,4	89073,9	24,1	3,45	3,3	Rektangulärt	Ett mörkt lager av moig silt med enstaka skärersten och stänk av lite bränd lera. Skarp kant mot söder	
21	1002	Stofphål	88499,9	89094,75	24,65	0,9	0,8	Rund	Välvgränsad ansamling men rundade och skarpskantade stenar lagda i cirkel. Fyllning gick ej särskilja från omkringliggande k-lager	Tegel, keramik (A-gods), ben
22	1045	Stofphål	88497,4	89094,1	24,85	0,7	0,7	Rund	Välvgränsad ansamling men rundade och skarpskantade stenar lagda i cirkel. Fyllning gick ej särskilja från omkringliggande k-lager	Br lera
23	669	Skärstensflak	88503,9	89096,9	24,25	1,7	0,7	Okänt	Ansamling skärersten men fet och sotig mo. Antogs vara 3 an (intrastid 669, 1055 och 1066) men visades sig hänga samman. Belägen i mörkt, fet kulturlager. I S-änden av tranchén fanns mycket keramik, ev från en kruka. Anl utbredning ej fastslagen.	Keramik (A-gods), br lera, ben
24	837	Röjsten	88502,6	89080,4	25,4	1,6	1,3	Oval	Ansamling sten (0,2-0,4 m stora)	
25	829	Röjsten	88500,3	89082,05	25,45	1,85	1,3	Oval	Ansamling sten (0,2-0,4 m stora)	
26	686	Hård	88497,4	89083,5	25,30	0,95	0,6	Oregelbunden	Sot och kollager med enstaka skärersten.	
27	783	Stensvill	88525,8	89042,6	27,75	1,75	0,4	Ävling	Rad av stenar (ca 0,15-0,25 m stora).	
28	804	Stofphål	88526,34	89043,0	27,43	0,2	0,2	Oregelbunden	Fraankom i ruta 10 och sättes som en mötkefärgning i notans kant, med en skoningssten.	
29	625	Stofphål	88539,3	89024,5	28,00	0,65	0,6	Oval	Fyllningen utgordes av lätt mjällig mo. Amuletring i anslutning till anl. De övre 0,1 metrarna undersökta. 4-5 stenar som sannolikt är skoningsstenar	Amuletring
30	770	Lager	88470,7	89042,2	23,9	0,9	0,85	Rundad	Brun mo. Låg ovanpå hård A17.	
1055		Uppgrä i 669								
1066		Uppgrä i 669								

Ruttabell

Ruta	X	Y	Z	Storlek	Säll	Stück	Beskrivning	Fynd
1	88539,15	89024,7	28,19	1x1	X	1	Mörkbrun myllig mo med enstaka kolstänk. Ansamling sten i NO (ej anl)	stengods, A-gods, br lera, flinta
				1x1	X	2	Mörkbrun myllig mo. Enstaka fläckar med gul sand i anlutning till stenarna i NO. Några stenar är skärvig.	br lera, ben
				1x1	X	3	Mörkbrun myllig mo. Sandig morän kan skönjas i NO. Några stenar är skärviga. Enstaka rundade stenar som är ca 0,2 m stora finns i västra delen. Dessa utgör toppen av A29.	A-gods, amulettring (i A29)
				1x1	X	4	Mörkbrun myllig mo i V. Grusig morän i O. Antalet rundade stenar ökar i västra delen. Dessa utgör A29.	br lera
				1x1	X	5	Mörkbrun myllig mo i V. Grusig morän i O. Stenarna i västra delen visar en rundad skoning. Dessa utgör A29.	
				1x1	X	6	Mörkbrun myllig mo i V. Grusig morän i O. Stenarna i västra delen visar en rundad skoning. Dessa utgör A29.	
2	88500,95	89029,7	25,52	0,5x0,5	X	1	Brun lätt sandig mo med lite kolstänk. Enstaka mindre stenar, ca 0,05 m stora.	A-gods, br lera, tegel?
				0,5x0,5	X	2	Brun lätt sandig mo med lite kolstänk. Enstaka mindre stenar, ca 0,05 m stora. Enstaka smul efter skörbrända stenar.	br lera
				0,5x0,5	X	3	Brun lätt sandig mo med lite kolstänk men mot botten mer grus och småsten.	
				0,5x0,5	X	4	Gul grusig sand, enstaka fläckar brun sandig mo.	A-gods
3	88490,36	89035,75	24,82	0,5x0,5		1	Grå sotig moig mo med skärvsten och "smul" av br lera.	br lera (ej tillvarataget)
				0,5x0,5		2	Sotig yta i sydost och brungrå mo i nordväst. Morän i nordost. Ej kulturs överkast mo syns tydligt i botten.	
				0,5x0,5		3	Ej kulturs överkast mo.	
4	88495,95	89046,9	26,73	1x1	X	1	Brun myllig mo med 0,04-0,08 m stora stenar. Enstaka är skärviga	A-gods, kerlikning, br lera, ben
				1x1	X	2	Brun myllig mo med några stenar, ca 0,05-0,25 m stora. Enstaka är skärviga och skörbrända.	A-gods, br lera, ben
				1x1	X	3	Som stück 2.	A-gods, br lera, ben
				1x1	X	4	Som stück 2 och 3.	br lera, ben
				1x1	X	5	Mörkbrun mo men i norr och nordväst kan grusig sand skönjas. Tämmligen mycket sten som är tät packad i söder och öster. Några stenar är skärviga. Insett kol.	ben
				1x1	X	6	I norra halvan framkom ej kulturs överkast gul sand (steril). I södra halvan fanns brun mo med skärkantad och skärvig sten.	A-gods, br lera
				1x1	X	7	Som stück 6 men "sterilen" täckte i princip hela rutan.	A-gods, ben
5	88481,3	89055,35	22,62	1x1		1	Brungrå "fer" mo med skärvig sten.	A-gods, br lera, ben
				1x1		2	Brungrå mo med skärvig sten. Grå moig morän kan skönjas i västra kanten.	slagg, br lera, ben

									Brungrå mo, dock med färre skärvigga stenar. Grå moig morän kan skönjas i västra kanten.			A-gods
									Efter ca 0,02 m försvann mon. Därunder fanns morän			
6	88470,8	89042,15	23,85						Mörkbrun myllig mo med enstaka kolsänk i ytan. Mot botten fanns större kolsäncken. Enstaka smul av skörbränd sten.	X		
									Mörkbrun myllig mo men rikligt med sot och kol samt skärvigga/skörbrända stenar i den nordöstra kanten. Detta är sannolikt en hårdgrop (A17). Måslaget (A30) tolkas i skrivande stund vara en del av hårdgropen	X		A-gods, ben
									Grävdes ej då undersökaren ej ville stora anläggningens kontext inför en ev. slutundersökning.	X		
7	88475,3	89073	23,4						Gråbrun sotig mo med tämligen mycket skärvig sten. Tolkas vara ett kulturlager.			lerklimning, br lera, ben
									Gråbrun sotig mo med skärvig sten. Tolkas vara ett kulturlager. Dock nåsot liusare mo.			A-gods, br lera
									Gråbrun mo (k-lager) som blir ljusmelerad mot botten.			br lera, ben (ej tillvarataget).
									Ljusmelerad mo, svagt kontaminerat av ovanliggande kulturlager.			br lera (ej tillvarataget)
8	88502	89096,2	24,47						Mörkbrun myllig mo med enstaka skärvsten och kolsänk.			A-gods, br lera, ben
									Som stök 1 men ngt mörkare mo.			A-gods, br lera
									Som stök 2 men ngt grusigare.			ben
									Som stök 3 men grusigare.			A-gods, br lera, ben
									Som stök 4 men grusigare.			A-gods, ben
									I toppen som stök 5, därunder gråbrun silt med enstaka kolsänk			br lera (ej tillvarataget)
9	88500,3	89080,8	25,42						Brungrå mo med enstaka skärvsten, som tolkas vara ett kulturlager. Ej kulturpåverkad silt kan skönjas i botten			br lera
									Ej kulturpåverkad silt			
10	88526,5	89043	27,73						Mörk sotblandad mo - kulturlager			BI1-4-gods, tegel, br lera, hästskosäm, ben
									Mörk sotblandad mo - kulturlager			A-gods, BI1-4-gods, tegel, ben
									Mörk sotblandad mo - kulturlager			BI1-4-gods, ben
									Mörk sotblandad mo - kulturlager			org material, A-gods, ben
									Mörk sotblandad mo - kulturlager			A-gods
									Mörk sotblandad silt - kulturlager			
									Botten på kulturlager			
									silt			

Fyndtabell

Intrasis nr	Schakt	Ruta	Stück	Antl	Sakord	Material	Vikt	Ant	Anm
200168	1	1	1		Bränd lera	Bränd lera	19	10	
200169	1	1	1		Kruka	Keramik	20	5	Sekundärbränd, stengods
200170	1	1	1		Kruka	Keramik	2	1	A-gods
200171	1	1	1		Avslag/avfall	Flinta	1	1	
200173	1	1	2		Bränd lera	Bränd lera	11	3	
200231	1	1	3	29	Amuletring	Järn	9	1	Eldstålsformad amuletring
200175	1	1	3		Kruka	Keramik	4	1	A-gods
200177	1	1	4		Bränd lera	Bränd lera	14	4	
200086	1				Föremål	Bränd lera	5	4	I kulturlager
200087	1				Föremål	Bränd lera	2	3	I kulturlager
200088	1				Tegel	Bränd lera	66	13	I kulturlager. Svart inuti
200089	1				Tegel	Bränd lera	60	10	I kulturlager.
200090	1			23	Kruka	Keramik	12	1	A-gods
200091	1				Bränd lera	Bränd lera	4	1	I kulturlager. A-gods/tegel?
200092	1				Lerklining	Bränd lera	2	1	I kulturlager
200095	1				Fat	Keramik	88	3	BII:4-gods. I kulturlager. Grön/vit/brun invändig glasyr. Samma som id 200110
200099	1				Tegel	Bränd lera	79	2	I kulturlager. Svart inuti
200100	1				Kruka	Keramik	19	1	Stengods
200101	1			6	Bränd lera	Bränd lera	1	1	
200102	1			4	Bränd lera	Bränd lera	5	2	
200103	1			4	Bränd lera	Bränd lera	6	3	
200104	1			4	Tegel	Bränd lera	7	2	
200105	1			4	Lerklining	Bränd lera	4	1	Runt avtryck för pinne
200106	1			1	Bränd lera	Bränd lera	2	1	
200107	1			1	Bränd lera	Bränd lera	6	1	
200108	1			2	Kruka	Keramik	6	1	A-gods
200109	1			9	Tegel	Bränd lera	40	2	Svart inuti
200110	1			3	Fat	Keramik	13	1	BII:4-gods. Grön/vit/brun invändig glasyr - samma som id 200095
200111	1			3	Tegel	Bränd lera	6	1	
200134	1			9	Slagg	Järn	879	1	Slaggskälla
200160	2	2	1		Kruka	Keramik	11	2	A-gods
200161	2	2	1		Bränd lera	Bränd lera	5	1	Kan vara tegel
200163	2	2	2		Bränd lera	Bränd lera	1	1	
200165	2	2	4		Kruka	Keramik	5	4	A-gods
200096	2				Kruka	Keramik	1	1	A-gods
200098	2				Kruka	Keramik	10	2	A-gods
200115	2			11	Bränd lera	Bränd lera	9	1	
200126	2				Tegel	Bränd lera	71	3	
200128	2				Tegel	Bränd lera	3	2	
200129	2				Fat	Keramik	42	2	BII:4-gods. Grön/gul invändig glasyr. Bitarna ska sitta ihop
200094	2			10	Bränd lera	Bränd lera	10	2	
200130	2			10	Bränd lera	Bränd lera	5	1	
200131	2				Tegel	Bränd lera	27	5	
200212	3	4	1		Kruka	Keramik	18	3	A-gods
200213	3	4	1		Bränd lera	Bränd lera	44	19	
200214	3	4	1		Lerklining	Bränd lera	44	3	
200216	3	4	2		Kruka	Keramik	11	4	A-gods
200217	3	4	2		Bränd lera	Bränd lera	15	5	
200219	3	4	3		Kruka	Keramik	6	3	A-gods
200220	3	4	3		Bränd lera	Bränd lera	6	4	
200222	3	4	4		Bränd lera	Bränd lera	7	3	
200224	3	4	6		Kruka	Keramik	5	2	A-gods
200225	3	4	6		Bränd lera	Bränd lera	2	2	
200227	3	4	7		Kruka	Keramik	5	1	A-gods
200113	3			15	Lerklining	Bränd lera	12	1	Kan vara tegel. I k-lager 439
200114	3			15	Kruka	Keramik	27	2	A-gods
200232	3				Malsten	Bergart	5000	1	Underliggare. Upskattad vikt, schaktfynd
200180	4	5	1		Bränd lera	Bränd lera	3	6	
200181	4	5	1		Kruka	Keramik	15	2	A-gods

200183	4	5	2		Slagg	Slagg	27	1	
200184	4	5	2		Bränd lera	Bränd lera	1	1	
200186	4	5	3		Kruka	Keramik	1	2	Kan vara Bränd lera
200093	4				Vävtyngd	Bränd lera	11	1	I kulturlager
200112	4				Lerklining	Bränd lera	4	1	I kulturlager
200156	5	6	2		Kruka	Keramik	31	5	A-gods
200157	5	6	2		Kärl	Keramik	26	1	A-gods
200085	5				Kruka	Keramik	47	4	A-gods. Struken dekor
200127	6				Tegel	Bränd lera	1	1	
200097	7				Bränd lera	Bränd lera	1	1	
200189	8	7	1		Slagg	Slagg	180	13	Metallslagg, enstaka bitar ev sintrat annat material
200190	8	7	1		Bränd lera	Bränd lera	11	8	
200191	8	7	1		Lerklining	Bränd lera	9	1	En yta är plan
200193	8	7	2		Bränd lera	Bränd lera	17	1	Sintrade
200194	8	7	2		Kruka	Keramik	12	1	A-gods
200195	8	7	2		Bränd lera	Bränd lera	15	9	
200197	8	7	3		Bränd lera	Bränd lera	1	2	
200133	8				Slagg	Järn	451	2	En skälla och en slagg (odef)
200200	9	8	1		Bränd lera	Bränd lera	2	4	
200201	9	8	1		Kruka	Keramik	2	2	A-gods
200203	9	8	2		Bränd lera	Bränd lera	1	2	
200204	9	8	2		Kruka	Keramik	9	5	A-gods
200206	9	8	4		Kruka	Keramik	30	13	A-gods
200207	9	8	4		Bränd lera	Bränd lera	3	2	
200209	9	8	5		Kruka	Keramik	40	9	A-gods. Några skärvor - tendens till rabbnig
200117	9			23	Kruka	Keramik	3	3	A-gods
200118	9			23	Kruka	Keramik	137	16	A-gods. Några skärvor är rabbade. Två mynningsbitar
200119	9			23	Kruka	Keramik	177	37	A-gods. Två bottenbitar, tre mynnings-bitar
200120	9			23	Bränd lera	Bränd lera	2	1	
200132	9			22	Bränd lera	Bränd lera	1	1	
200152	9			21	Kruka	Keramik	2	3	A-gods
200153	9			21	Tegel	Bränd lera	39	4	
200230	10	9	1		Bränd lera	Bränd lera	1	1	
200137	12	10	1		Tegel	Bränd lera	490	42	
200138	12	10	1		Bränd lera	Bränd lera	111	32	Några bitar kan vara tegel
200139	12	10	1		Hästsko	Järn	10	2	Hästskosöm
200140	12	10	1		Kärl	Keramik	30	6	BII:4-gods. Grön gul glasyr
200141	12	10	2		Kruka	Keramik	2	1	A-gods
200143	12	10	2		Kärl	Keramik	4	1	BII:4-gods. Grön/brun glasyr
200144	12	10	2		Tegel	Bränd lera	97	9	
200146	12	10	3		Kärl	Keramik	6	2	Kan vara tegel
200148	12	10	5		Odef	Organiskt material	2	1	Något sintrat, kan vara organiskt material
200149	12	10	5		Kruka	Keramik	19	3	A-gods
200151	12	10	6		Kruka	Keramik	2	1	A-gods
200116	12				Fat	Keramik	32	2	BII:4-gods. Gul/grön/brun invändig glasyr
200121	12				Tegel	Bränd lera	19	7	I kulturlager
200122	12				Fönsterglas	Glas	8	2	I kulturlager, kanttypet grönt planglas, glaspest
200123	12				Tegel	Bränd lera	52	7	I kulturlager
200124	12				Spik	Järn	11	1	I kulturlager
200125	12				Ten	Järn	18	1	I kulturlager